

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA A NÁVRH ŘEŠENÍ PRO ZVÝŠENÍ ATRAKTIVITY POŽÁRNÍHO
SPORTU V PARDUBICKÉM KRAJI

Diplomová práce

(magisterská)

Autor: Helena Lehká, rekreologie
management rekreace a sportu

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

Olomouc 2013

Jméno a příjmení autora: Helena Lehká

Název diplomové práce: Analýza a návrh řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji

Pracoviště: Katedra rekreologie, Fakulta tělesné kultury

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2013

Abstrakt:

Diplomová práce obsahuje informace o činnosti organizací působících na úseku požární ochrany, a to v oblasti požárního sportu v Pardubickém kraji. Cílem práce je jednak zanalyzovat atraktivitu požárního sportu v Pardubickém kraji, jednak navrhnout řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v dané oblasti. Pro dosažení cíle bylo provedeno dotazníkové šetření, situační analýza postupové soutěže požárního sportu a rozhovory s odborníky. Z vlastního výzkumu vyplývá návrh řešení zaměřený na dostání se do podvědomí široké veřejnosti s informacemi, co je obsahem požárního sportu, a to prostřednictvím dostatečné medializace požárního sportu a vytvořením volnočasového hasičského centra v Pardubickém kraji.

Klíčová slova:

organizace působící na úseku požární ochrany, požární sport, hasič, soutěž, medializace, volnočasové zařízení, Pardubický kraj

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Helena Lehká

Title of the master thesis: Analysis and improvement proposal to increase the attractiveness of fire sport in the Pardubice region.

Department: Department of Leisure and Outdoor Education, Faculty of Physical Culture

Supervisor: Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract:

The diploma thesis contains information about the activities of organizations operating in the field of fire protection, in the area of fire sports in the Pardubice region. The aim is both to analyse the attractiveness of fire sport in the region and to propose solutions to increase the attractiveness of fire sport in the area. To achieve the objectives of the questionnaire survey, situational analysis of rolling fire sport competitions and interviews with experts were done. The research shows the improvement proposals focused on getting into the subconscious of the general public with information about what the fire sport is, through adequate publicity and by creating fire sports leisure center in the Pardubice region.

Keywords:

organizations working in the field of fire protection, fire sport, firefighter, competition, media coverage, leisure centres

I agree the thesis to be offered within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením vedoucího práce Mgr. Jiřího Skoumala, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 15. června 2013

.....

Děkuji Mgr. Jiřímu Skoumalovi, Ph.D. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování diplomové práce. Za vstřícnost a cenná doporučení děkuji také Bc. Pavlu Zámečnickovi a všem, kteří mne při tvorbě diplomové práce podporovali.

OBSAH

1.	ÚVOD.....	1
2.	PŘEHLED POZNATKŮ S HASIČSKOU TÉMATIKOU	3
2.1	Charakteristika hasičských záchranných složek České republiky	3
2.2	Požární sport	7
2.2.1	Soutěže a kategorie	7
2.2.2	Disciplíny.....	10
2.2.3	Historie	18
2.2.4	Organizace a reprezentace požárního sportu	19
2.2.5	Konkurence, financování, medializace a sponzorství v oblasti požárního sportu.....	22
2.2.6	Vzdělávání v oblasti požárního sportu a akademický požární sport	24
2.2.7	Sportoviště na požární sport	25
2.2.8	Současnost a očekávaný vývoj	25
2.3	Vymezené území	26
3.	SPORT A MANAGEMENT	28
3.1	Základy managementu sportu.....	29
3.2	Sport jako produkt.....	30
3.3	Marketing sportovní akce.....	30
3.4	Sportovní reklama a sponzoring.....	31
3.5	Sport a média	33
3.6	Sportovní organizace	33
4.	CÍL PRÁCE	35
4.1	Cíl	35
4.2	Úkoly práce.....	35
5.	METODY A TECHNIKY.....	36
6.	VÝSLEDKY	39
6.1	Zpracování dat	39
6.2	Návrh řešení	60
7.	DISKUZE.....	69
8.	ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	72
9.	SOUHRN	74

10.	SUMMARY	75
11.	REFERENČNÍ SEZNAM	76
12.	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	80
13.	PŘÍLOHY	81

Seznam použitých zkratk

CTIF	Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů
ČHSF	Česká hasičská sportovní federace
ČSPS	Český svaz požárního sportu
ESF	European Fire Service Sport Federation (Evropská sportovní federace hasičů)
FTVS	Fakulta tělesné výchovy a sportu
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
ISFFR	Mezinárodní sportovní federace hasičů a záchranářů
IZS	Integrovaný záchranný systém
KSH	Krajské sdružení hasičů
MH	Mladí hasiči
MS	Mistrovství světa
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OSH	Okresní sdružení hasičů
PO	požární ochrana
PS	požární sport
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
TFA	Toughest Firefighter Alive („Nejtvrdší hasič přežije“)

1. ÚVOD

Požární sport je ve většině případů široké veřejnosti velkou neznámou. V dnešní době je tento sport rozšířen především na vesnicích, kde se jedná téměř o „rodinnou záležitost“. Na druhou stranu však nepatrně ustupuje do ústraní, a to z důvodu nahrazování disciplín požárního sportu modifikovanými a zjednodušenými aktivitami z dané oblasti a vytvářením nových pohybových aktivit s požární tematikou, například TFA. Ve většině případů má veřejnost zúžené představy o tom, co je obsahem požárního sportu, a to je nejspíš důsledkem nedostatečné medializace tohoto sportu.

Po rozhovoru se zástupcem OSH Ústí nad Orlicí, panem Olivou, jsem byla seznámena se situací, že v okrese Ústí nad Orlicí klesá zájem aktivních účastníků požárního sportu. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla provést analýzu atraktivity požárního sportu nejen v okrese Ústí nad Orlicí, nýbrž v celém Pardubickém kraji. Podle vlastních zkušeností, jelikož se v požárním sportu pohybuji od svých šesti let, se domnívám, že okres Ústí nad Orlicí patří mezi aktivnější region v tomto sportu, a to nejen Pardubického kraje. Problém s poklesem zájmu o požární sport je potřeba řešit, aby byla jeho existence zachována pro další generace. Důležité je provést analýzu atraktivity požárního sportu, aby byla nalezena případná příčina. Návrh řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu by mohl být přínosem jednak pro jednotlivá okresní sdružení hasičů, jednak přímo pro organizace zabývající se požárním sportem.

V bakalářské práci jsem se věnovala analýze volnočasových aktivit na Orlicko-Ústecku a přesvědčila jsem se, že neexistuje žádné volnočasové hasičské centrum. Samozřejmě, že se v okrese vyskytují areály jednotlivých profesionálních sborů obsahující některé prostory a vybavení pro požární sport, avšak tyto objekty slouží pouze zaměstnancům jednotlivých provozů, a nikoliv veřejnosti.

Hledáním možného důvodu poklesu zájmu o požární sport bude potřeba navrhnout řešení problematiky prostřednictvím dostupných zdrojů. Důležité je věnovat se této problematice, aby požární sport neupadl do ústraní. Není známo, co je hlavním důvodem neúčasti v samotných soutěžích požárního sportu. Potřebné je nejen zjistit, co nejčastěji přivádí zájemce o požární sport a odkud přicházejí, ale také nabídnout veřejnosti možnost, nahlédnout do obsahu požárního sportu.

Návrhem pro zvýšení atraktivity požárního sportu bude především zařízení jeho dostupnosti. Vytvořením volnočasového centra bude umožněn přístup nejen profesionálním hasičům uskutečňujícím tréninky v těchto prostorách, ale také široké

veřejnosti, ať už pod odborným dohledem, či nikoliv. Prvky obsažené v tomto centru by měly být využitelné jak pro děti, tak dospělé, a to vše s dopomocí časového harmonogramu.

Cílem této práce je tedy provést analýzu atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji, seznámit čtenáře s obsahem požárního sportu a navrhnout řešení pro zvýšení atraktivity tohoto sportu. Možným návrhem řešení může být například poskytnutí prostor pro provozování požárního sportu a zároveň nabídnutí možnosti nahlédnout do života požárního sportu široké veřejnosti, nejenom zasvěceným.

2. PŘEHLED POZNATKŮ S HASIČSKOU TÉMATIKOU

2.1 Charakteristika hasičských záchranných složek České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky

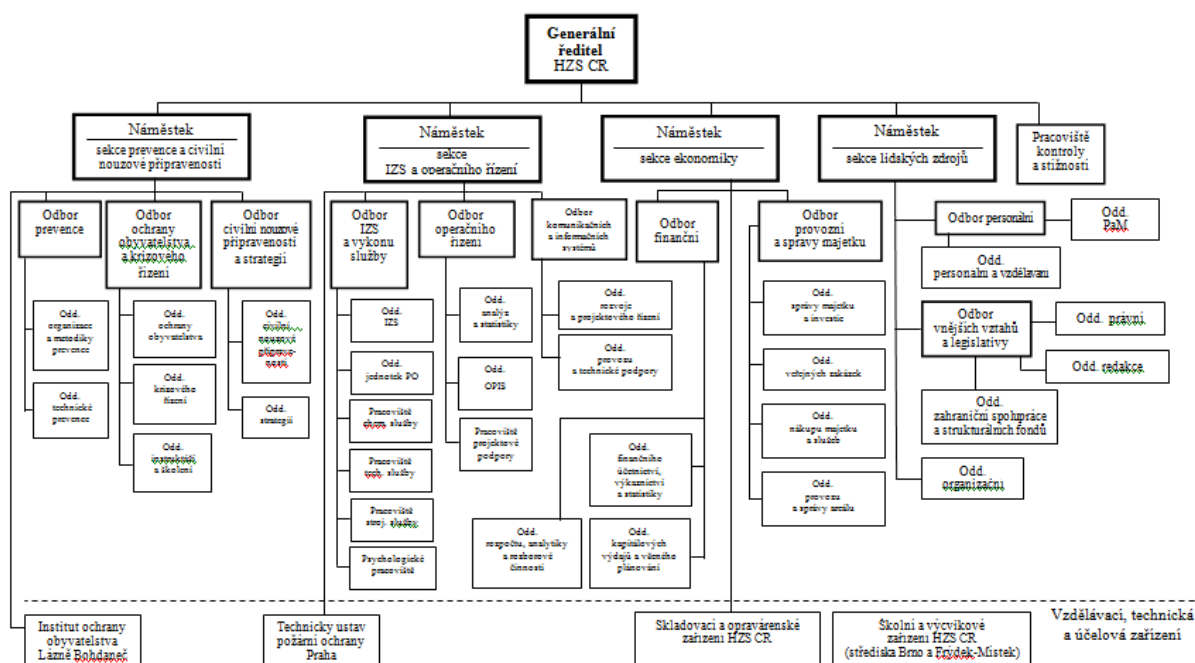
Hasičský záchranný sbor ČR je základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS). Zabezpečuje organizovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných nebo dokonce likvidačních prací. Hasičský záchranný sbor ČR spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, fyzickými i právníckými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů.

Chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry je tím základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR. Mezi další úkoly však patří poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, ať už se jedná o živelné pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.

Hasičský záchranný sbor ČR je tvořen generálním ředitelstvím HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičskými záchrannými sbory krajů, střední odbornou školou požární ochrany a Vyšší odbornou školou požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranným útwarem HZS ČR v Hlučíně. Generálním ředitelem HZS ČR je dnes Drahošlav Ryba. Součástí Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: Odborná učiliště požární ochrany (ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech), Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc

(<http://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-struktura-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>, 2012).

Schéma organizační struktury MV-generálního ředitelství HZS ČR
(stav k 1.12.2012)

Obrázek 1 – Organizační struktura HZS ČR.

(<http://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-struktura-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>, 2012)

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Dobrovolné hasičské sbory v České republice zastřešuje Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS).

Cílem činnosti SH ČMS je vytvářet podmínky k účinné ochraně života a zdraví občanů a majetku nejen před požáry, ale také živelnými pohromami a jinými událostmi, při nichž je v nebezpečí život či majetek. Dále toto občanské sdružení provozuje vlastní webové stránky a vydává čtrnáctideník Hasičské noviny.

K začátku roku 2012 bylo evidováno 345 455 členů sdružení, a to včetně dětí a mládeže ve věku od 6 do 18 let. SH ČMS eviduje 7 831 sborů dobrovolných hasičů (SDH), 77 okresních sdružení hasičů (OSH) a 14 krajských sdružení hasičů (KSH).

Členové SH ČMS jsou zařazováni do jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a jednotek sborů dobrovolných hasičů podniků, které jsou nedílnou součástí integrovaného záchranného systému České republiky. Těchto členů bylo k začátku ledna roku 2013 evidováno 72 633.

(http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=2, 2012).

Základní organizační struktura Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska se tedy člení do pěti základních skupin:

- a) Ústřední orgány a Kancelář sdružení
celostátní působnost
- b) Krajská sdružení hasičů (KSH)
působí v rámci svého kraje
- c) Okresní sdružení hasičů (OSH)
působí v rámci svého okresu
- d) Okrsky
sdružují několik SDH, které spolu sousedí
- e) Sbory dobrovolných hasičů (SDH)
působí zpravidla ve své obci

Členství v SH ČMS je dobrovolné. Řádným členem se může stát mladý hasič, starší šesti let, se souhlasem zákonného zástupce a kolektivu MH, do kterého vstupuje. Hasičem se může stát osoba, která je starší osmnácti let. Mimořádným členem se může stát kdokoliv, kdo nějakým způsobem podporuje činnost hasičů. Mimořádnými členy jsou členové podporující, kolektivní a čestní (Požár, 2010, 51).

Další sbory dobrovolných hasičů jsou zastřešovány Českou či Moravskou hasičskou jednotou. Tato sdružení jsou samostatná, a to i přes to, že členové těchto sdružení se činností nijak neliší od hasičů ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Česká i Moravská hasičská jednota je dobrovolným občanským sdružením, které působí na úseku požární ochrany. Obnovená činnost v roce 1990 vytvořila organizaci na demokratických principech a pokračuje tak v tradici svých předků.

Jednota spolupracuje s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, hasičskými záchrannými sbory a obcemi při plnění úkolů požární ochrany, především na úseku požární prevence a zvyšování akceschopnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Sdružení obsahuje 6 000 členů a celkem 117 hasičských sborů v pěti župách. Veškeré funkce v jednotě jsou funkcemi čestnými.

Činnost jednoty napomáhá připravenosti dobrovolných hasičů, spoluobčanům při požárech, povodních a dalších krizových situacích. Pozornost je však věnována především

zajišťování soutěží, odborné přípravě a práci s mládeží a plněním úkolů spojených se zajišťováním vypsaných grantů (<http://www.hasicskajednota.cz/co-je-chj.html>, 2010).

Často dochází k záměně pojmů „Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce“ a „Sdružení dobrovolných hasičů.“

Jednou z hlavních pravomocí obce je zabezpečování požární ochrany na území obce. V kompetenci obcí je zajištění materiální, finanční i organizační připravenosti k zásahu. Administrativní záležitosti jsou v souvislosti s existencí jednotky požární ochrany nepostradatelné. K plošnému pokrytí a zabezpečení požární ochrany je využíváno čerpání prostředků z dotačních a grantových projektů.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je organizací zřizovanou obcí a také je obcí plně zabezpečována.

Sdružení dobrovolných hasičů je však zpravidla názvem základní organizace občanského sdružení na úseku požární ochrany. Těmto organizacím obec pouze může poskytovat dotaci na činnost a spolupracovat s ní v oblasti požární ochrany. Patří sem například Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, České hasičské jednoty a Moravské hasičské jednoty (<http://www.hzscr.cz/clanek/vybrane-informace-k-zajistovani-pozarni-ochrany-na-uzemi-obce.aspx>, 2010).

2.2 Požární sport

Podle Minarského (2007, 2) „požární sport, sport vzniklý v roce 1937 v bývalém Sovětském svazu (dnes Rusko), spojuje atletiku s určitými prvky a úkony z práce hasičů. Je to sport velmi náročný, pro jeho zvládnutí je nutné spojit rychlost, obratnost a houževnatost. Hasič se nesmí bát překážek ani ohně či výšek – s tím se setkají i závodníci v jednotlivých disciplínách požárního sportu.“

Jeho hlavním úkolem je upevnění zdraví, všestranný fyzický a psychický rozvoj, formování pohybových návyků, disciplinovanosti a morálně volných vlastností. Disciplíny požárního sportu napomáhají ke zvyšování odvahy, odolnosti, vůle, rozhodnosti, zvyšují orientaci a napomáhají i k rychlému a správnému řešení složitých situací při zásazích (Kulhavý, 2010, 1).

Tento sport však není určený pouze zaměstnancům Hasičského záchranného sboru Čech, Moravy a Slezska. Tělesná zdatnost samozřejmě hraje důležitou roli pro příslušníka hasičských sborů, ale tento cíl nemusí být vytyčen pouze u profesionálů. Požární sport může být vyhledáván z různých důvodů. Patří sem například možnost dosažení sportovního úspěchu nebo získání odměny, vyzkoušení si netradiční pohybové aktivity ze zvědavosti či touha po začlenění se do kolektivu.

2.2.1 Soutěže a kategorie

Soutěži v požárním sportu se koná po celé republice opravdu spousta. Pořádají se soutěže v jednotlivých disciplínách požárního sportu na různých úrovních.

„Soutěži v požárním sportu se mohou jako soutěžící zúčastnit příslušníci a zaměstnanci HZS ČR, zaměstnanci nebo členové jednotek PO a členové občanských sdružení, kteří jsou zdravotně způsobilí. Soutěžit mohou jako jednotlivci nebo jako členové soutěžních družstev (Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010).“

Soutěže jsou dále pořádány samostatně nebo mohou být společné pro jednotlivé druhy jednotek požární ochrany. Soutěžící se tedy dělí do těchto základních kategorií:

I. Dobrovolní hasiči

- soutěžící se mohou účastnit soutěže jako jednotlivci nebo družstva
- jedná se o členy jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, jednotek SDH podniků, sborů dobrovolných hasičů a také vojenských dobrovolných jednotek požární ochrany

II. Profesionální hasiči

- soutěžící se mohou účastnit soutěže jako jednotlivci nebo družstva
- jedná se o členy jednotek hasičských záchranných sborů krajů, Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR, Střední odborné a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku, HZS podniků a také profesionálních vojenských jednotek

Členění soutěží požárního sportu se dále dělí dle věkových kategorií a pohlaví soutěžících. Již od předškolního věku mohou malé děti navštěvovat tzv. „hasičskou přípravku,“ kde se děti spíše seznamují s požárnickou tematikou a mají výchovný cíl. Speciálně upravené disciplíny požárního sportu zde slouží spíše jako zpestření, například na kulturních akcích.

Mladí hasiči zahrnují dvě kategorie, od 6 do 11 let se jedná o kategorii mladší a od 11 do 15 let kategorii starší. Družstva soutěží ve hře Plamen bez rozlišení pohlaví. Sezóna obou kategorií se dělí na jarní a podzimní. Podzim je věnován disciplínám branného závodu. Branný závod obsahuje přespolní běh na 2 a 3 km s plněním úkolů na stanovištích. Patří sem střelba ze vzduchovky, překonání překážky po vodorovném laně, základy topografie, základy první pomoci, uzlování a základy požární ochrany.

Jarní období je zaměřené na štafety a královskou disciplínu požárního sportu, a to požární útok. Jednotlivé štafety jsou tvořeny různými překážkami od tunelu, přes vodní příkop, žebříky, bariéry, kladiny ve spojení s úkolem sestavit hadicové vedení.

Aby byl plněn výchovný cíl práce s dětmi v hasičském hnutí, nemůže být tato činnost omezována pouze na získávání znalostí a dovedností v oblasti požární ochrany. Součástí hry Plamen je proto vyhodnocování průběžné celoroční činnosti, kdy každý kolektiv

musí splnit určité podmínky vybrané z nabízených námětů a vše zaznamenávat do kroniky. Jedná se o různé výlety, besedy, výstavy, tábory atd.

Ve věku od 15 do 18 let soutěžící přechází do kategorie dorostu. Tato kategorie je již členěna podle pohlaví. Sezóna se opět dělí na jarní a podzimní. Jednotlivé disciplíny jsou však složitější. Jarní období již zahrnuje stejné disciplíny jako dospělá kategorie, navíc však obsahuje testy z teoretické části požární ochrany.

Za dospělou kategorií může závodník soutěžit ve věku dosažených 15 let. Kategorie se člení dle pohlaví. Disciplíny jsou popsány v následující kapitole (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2004).

Soutěžní družstvo může být maximálně třináctičlenné. Skládá se z vedoucího družstva, maximálně 10 soutěžících a ostatních členů družstva, kterými mohou být: trenér, řidič, masér nebo zdravotník.

Přípravu, průběh a hodnocení soutěže v požárním sportu zabezpečují, řídí a vyhodnocují organizační pracovníci a sbor rozhodčích, které určí pořadatel soutěže. Jejich počet a organizační uspořádání určí přiměřeně k velikosti a místním podmínkám soutěže tak, aby byla zajištěna řádná příprava a průběh soutěže, byly dodrženy propozice soutěže a pravidla požárního sportu. Při každé soutěži musí být zajištěna zdravotní služba (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2007).

Požární sport je provozován v soutěžích na pěti základních úrovních. První skupina soutěží je organizována v rámci územního členění HZS kraje, podniku nebo odborných škol požární ochrany. Do druhé skupiny spadají soutěže organizované v rámci kraje nebo regionu. Třetí kategorie obsahuje soutěže organizované v rámci České republiky. Čtvrtou skupinu organizovaných soutěží tvoří soutěže mezinárodní, do poslední skupiny spadají soutěže ostatní. Jedná se o soutěže místní pohárové, regionální nebo memoriálové. Nejčastějšími případy jsou různé okresní ligy v požárním útoku, extraligové soutěže ČR v požárním útoku, ligy ve výstupu na věž nebo v běhu na 100 m překážek.

Aby se družstvo nebo jednotlivec dostali do nejvyšší úrovně, musí nejprve projít do druhého kola. O postupu rozhoduje výsledek základního (prvního) kola. Předvedením nejlepších výsledků ve druhém (regionálním nebo krajském) kole, se soutěžící dostane mezi ty nejlepší družstva nebo jednotlivce v České republice. Na mezinárodní soutěži se již jedná o reprezentaci vlastního státu a soutěž probíhá dle pravidel mezinárodních.

Dnes se Mistrovství světa v požárním sportu mohou účastnit pouze muži a chlapci. Ženy a dívky však kladou silné požadavky a stále dokola a častěji padají otázky, kdy už se budou moci tohoto mistrovství účastnit. Tlak na vznik MS v požárním sportu žen a dívek sílí, protože se chtějí účastnit přiměřeně upravených disciplín, stejně jako mají chlapci a muži.

2.2.2 Disciplíny

Požární sport, někdy také nazývaný jako hasičský sport, je samostatné sportovní odvětví spočívající v nácviku hasičského zásahu a hasičských dovedností. Skládá se ze čtyř disciplín, kterými jsou:

- běh na 100 m překážek;
- výstup do 4. podlaží cvičné věže pomocí hákového žebříku;
- štafeta 4x100 m;
- požární útok.

Z těchto čtyř disciplín je nejrozšířenější požární útok. Týmy však mohou soutěžit buď v jednotlivých disciplínách, nebo v jejich kombinaci. Zúčastní se jich buďto profesionální hasičské jednotky, nebo sbory dobrovolných hasičů. Soutěže probíhají v kategoriích muži, ženy, dorost a mladší hasiči. V dnešní době je možné soutěžit na několika úrovních, a to od místních soutěží až po celostátní extraligu. Je možné dosáhnout i na mezinárodní příčky na mistrovství Evropy nebo mistrovství světa.

Technické podmínky

Všechny disciplíny mohou být prováděny na drahách s pevnými povrchy, a to travnatými, zemitými, škvárovými nebo jinými k tomu používanými materiály. Asfaltový a betonový povrch není pro běžecké disciplíny doporučován. Důvodem je především bezpečnost a navíc zamezení urychleného opotřebení materiálu.

Běžecká trať, kde se většina disciplín odehrává, je standardně 400 m dlouhá a skládá se ze dvou rovinek a dvou zatáček. Startování je umožněno ze startovních bloků, kromě disciplíny požárního útoku.

Nářadí a další materiál používaný v jednotlivých disciplínách včetně osobní výstroje musí být schváleného druhu a odpovídat požadavkům uvedených v aktuálních směrnících (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2007, 26).

Na následujícím obrázku (obrázek 2) můžeme vidět ukázky překážek z různých disciplín používaných v různých kategoriích.

Obrázek 2 – Překážky disciplín požárního sportu.

(<http://www.knezek.cz/cz/prekazky.html>, 2009)

Požární útok

Stručná charakteristika

Požární útok spočívá v tom, že za pomoci 2 savic, sacího koše, čerpadla, hadic (3xB 4xC), proudnic a rozdělovače musí družstvo utvořit dva útočné proudy a dopravit vodu do dvou terčíků vzdálených obvykle 90 metrů od „základny“. Po nastříkání 10 litrů vody nebo po shození signalizačního zařízení se zastaví časomíra a je určen čas závodníků.

Požární útok v praxi „se provádí při dostatečném množství sil a prostředků na místě zásahu a je zaměřen na zastavení šíření požáru, na postupné zmenšení jeho plochy a intenzity směřující k likvidaci požáru (Ministerstvo vnitra – ředitelství HZS ČR, 1999, 6).“

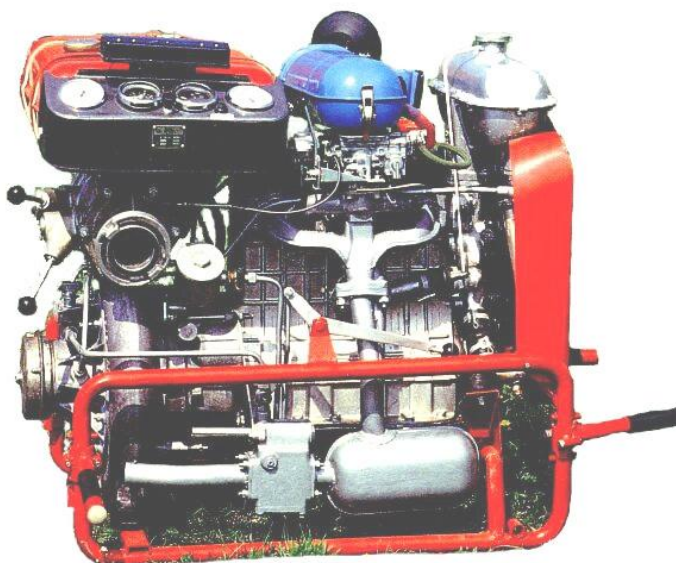
Provedení disciplíny – podrobný popis

Družstvo složené ze 7 členů si k provedení požárního útoku připraví motorovou stříkačku a další potřebné nářadí k základně. Na motorovou stříkačku je napojen přetlakový ventil. Poté zazní povel rozhodčího „Na základnu!“ a začíná se měřit stanovená doba na přípravu pokusu. Ve stanovené době musí družstvo umístit na základnu motorovou stříkačku a všechno potřebné nářadí k provedení disciplíny. Není možné použití podpěr, nepatří mezi nářadí pro požární útok, k zajištění nářadí proti pohybu. Půl-spojky jednotlivých požárních hadic se nesmí dotýkat a zároveň zuby nesmí být zasunuty v samotném těle půl-spojky. Žádné nářadí s výjimkou savic a příslušenství přetlakového ventilu se nesmí dotýkat země a ani nesmí přesahovat základnu. Motorová stříkačka v době přípravy nesmí být na základně nastartovaná. V okamžiku startu musí být v klidu.

Po odstartování ze startovní čáry si družstvo již nastartuje motorovou stříkačku (obrázek 3), dopravní hadicové vedení, útočné proudy a nastříká oba terče (obrázek 4).

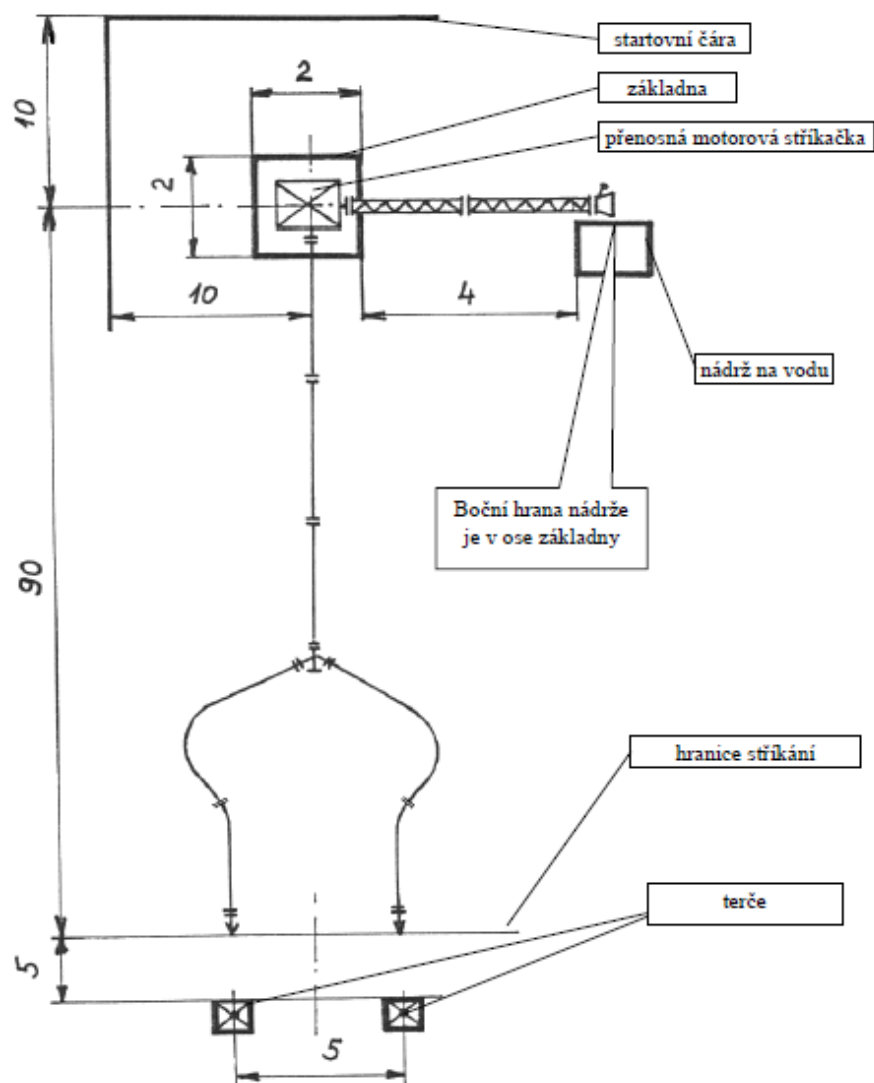
Voda v nádrži je během disciplíny průběžně doplňována pořadatelem. Žádný z členů družstva nesmí v průběhu vlastního pokusu překročit čaru hranice stříkání, ani se jí dotýkat.

Požární útok je tedy ukončen signalizací obou terčů nebo sepnutím časomíry po nastříkání obou terčů. Limitem na provedení požárního útoku jsou však 2 minuty po odstartování. Teprve po ukončení pokusu a svolení hlavního rozhodčí může být hadicové vedení opět rozpojeno (Ministerstvo vnitra, 2011, 5).

Obrázek 3 – Motorová stříkačka (přenosný agregát).

(<http://zht.cz/?produkt=122&lang=cz>, 2003)

Obrázek 4 – Nákres požárního útoku. (HZS ČR – pravidla požárního sportu, 2010, 52)

Běh na 100 m překážek

Stručná charakteristika

Tato disciplína je charakteristická krátkou dobou trvání, a proto má nejbližší ke sprintu. Cílem je uběhnout co nejrychleji úsek o vzdálenosti 100 m, který je dále tvořen rozestavenými překážkami a vlastnoručně přichystaným nářadím.

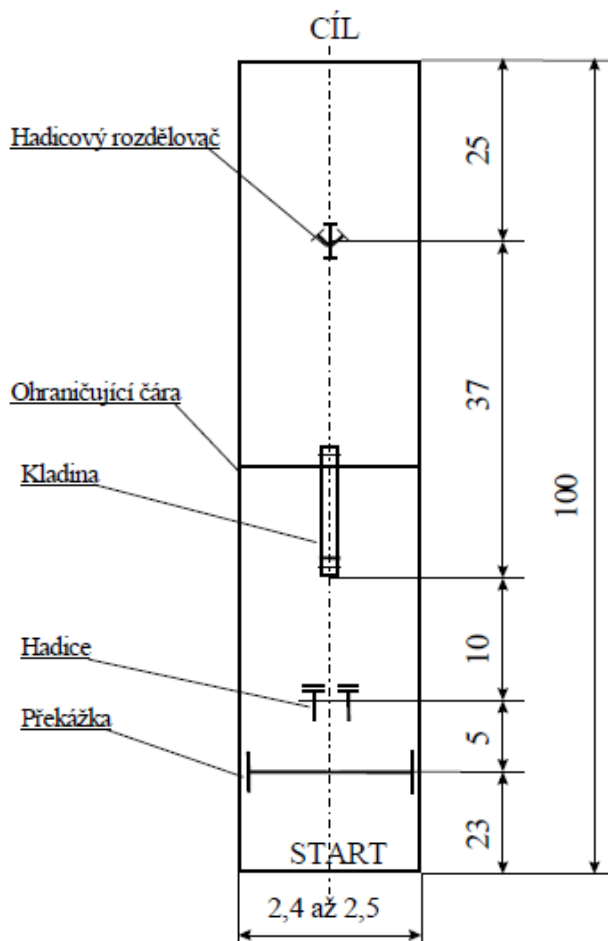
Provedení disciplíny – podrobný popis

Závodník si již od startovní čáry nese libovolným způsobem proudnici. Jeho prvním úkolem je překonat dřevěnou bariéru o výšce 2 m u mužů a 0,8 m u žen. Za překážkou

uchopí 2 hadice a rozvine je před, na nebo za kladinou. Kladina má délku 8 m a její výška se opět liší podle kategorií. Muži překonávají kladinu ve výšce 1,2 m a ženy pouze 0,8 m. Po přeběhnutí kladiny následuje spojení hadic. Jedna půl-spojka se napojí na rozdělovač a druhá na proudnici nesenou již od startovní čáry. Soutěžící probíhá cílem tak, aby bylo zřetelně vidět spojení hadice a proudnice.

Překážky mohou být překonány libovolným způsobem, avšak musí být dodržována určitá pravidla. K překonání překážek například nesmí být využita pomoc cizí osoby a je zakázáno jej překonávat skokem plavmo.

V soutěžích družstev rozhoduje o výsledném pořadí součet nejlepších pěti časů. Součet těchto časů je časem výsledným a započítává se do celkového pořadí v případě stanovení dalších disciplín v soutěži (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2007, 44).

Obrázek 5 – Náskres běhu na 100 m s překážkami.
(HŽS ČR – pravidla požárního sportu, 2010, 46)

Štafeta 4x100 m

Stručná charakteristika

Na štafetu 4x100 m je potřeba čtyř závodníků či závodnic. Jedná se tedy o čtyři, po sobě jdoucí úseky, kde si soutěžící předávají štafetový kolík (proudnicí) a zároveň překonávají překážky. První úsek je tvořen „domečkem“, který musí být s pomocí žebříku přeleden po střeše. V ženské kategorii se pouze prolézá oknem. Soutěžící na druhém úseku má za úkol překonat dvoumetrovou dřevěnou bariéru. Pokud se opět jedná o kategorii žen, překonává se bariéra vysoká 0,8 m. Předposlední úsek zahrnuje více dílčích úkolů, a to překonání kladiny, sestavení hadicového vedení i se štafetovým kolíkem (proudnicí). Po proběhnutí stanoveným úsekem však opět dochází k jeho odpojení, aby mohl být předán do poslední části disciplíny. Poslední závodník z týmu musí před proběhnutím cílové pásky přenést v určitém úseku hasicí přístroj. V soutěžích na národní či mezinárodní úrovni musí být neseným hasicím přístrojem uhašen úmyslně založený požár. Až poté může být do cíle donesen štafetový kolík, sepnuta časomíra a disciplína tak splněna.

Provedení disciplíny – podrobný popis

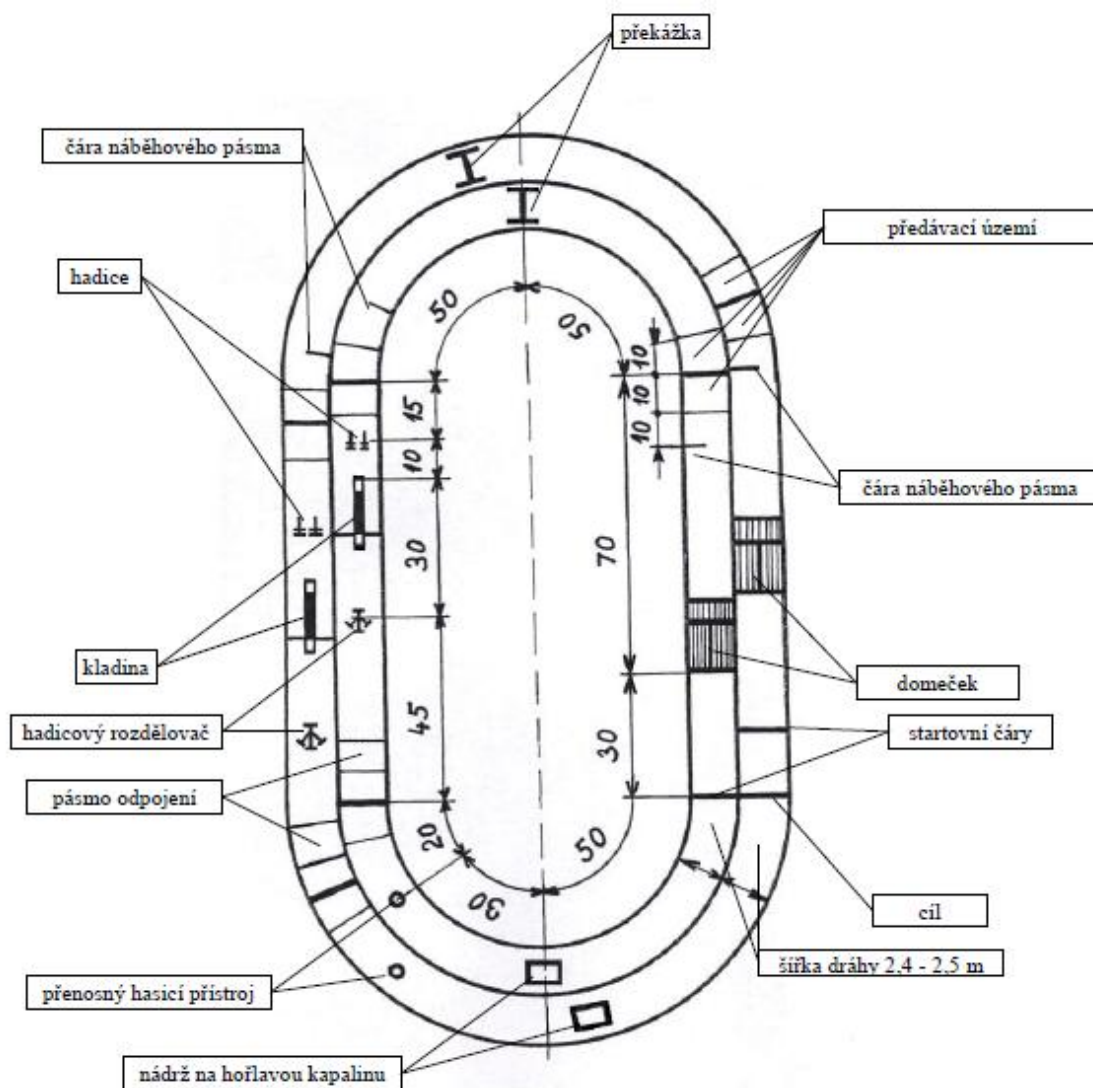
Soutěžící zaujímá postavení na startu s uchopeným žebříkem. Držený žebřík může startovní čáru přesahovat podle potřeby závodníka, ale musí se při tom dotýkat země. Po odstartování je pomocí žebříku zdolán domeček. Při jeho překonávání se soutěžící musí dotknout plošiny na konci střechy a rovnou seskočit do vlastní dráhy. V pásmu předání předá štafetu druhému závodníkovi na druhém úseku. Štafeta při předání nesmí být hozena. Jestliže však štafeta upadne na zem, musí být zvednuta tím, kdo ji předává.

Soutěžící na druhém úseku zdolá dvoumetrovou překážku a předá štafetu v pásmu předání soutěžícímu na třetím úseku. Třetí člen týmu uchopí hadice a rozvine je před, na nebo za kladinou, přeběhne kladinu, spojí hadice, jednu půl-spojku napojí na rozdělovač a druhou napojí na proudnici, aby bylo zřetelně vidět její napojení. V pásmu odpojení proudnici odpojí a předá soutěžícímu na čtvrtém úseku.

Soutěžící na posledním úseku uchopí přenosný hasicí přístroj, který uvede do činnosti a uhasí hořící kapalinu v nádrži. Hasicí přístroj odloží tak, aby se nedotýkal nádrže, ale zůstal přitom ve své dráze a běží do cíle.

U žen, dorostenců a dorostenek se na posledním čtvrtém úseku hašení neprovádí. Hasicí přístroj je pouze přenesen na značkou označené místo. Hasicí přístroj přenesený na čtvercovou desku musí do proběhnutí cílem stát ve vzpřímené poloze (nesmí

spadnout). Tato varianta se připouští také pro kategorie profesionálních, dobrovolných hasičů a členů občanského sdružení – muži. Pro soutěže nižších úrovní se pro ženy a dorostenky připouští nahradit domeček na prvním úseku štafety překážkou s oknem. Soutěžící tuto překážku nesmí překonat skokem plavmo. Žebřík se v tomto případě nepoužívá. Dále ženy i dorostenky překonávají na druhém úseku místo dvoumetrové bariéry nízkou překážku (Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010, 30).

Obrázek 6 – Náskres štafety 4x100 m.

(HZS ČR – pravidla požárního sportu, 2010, 50)

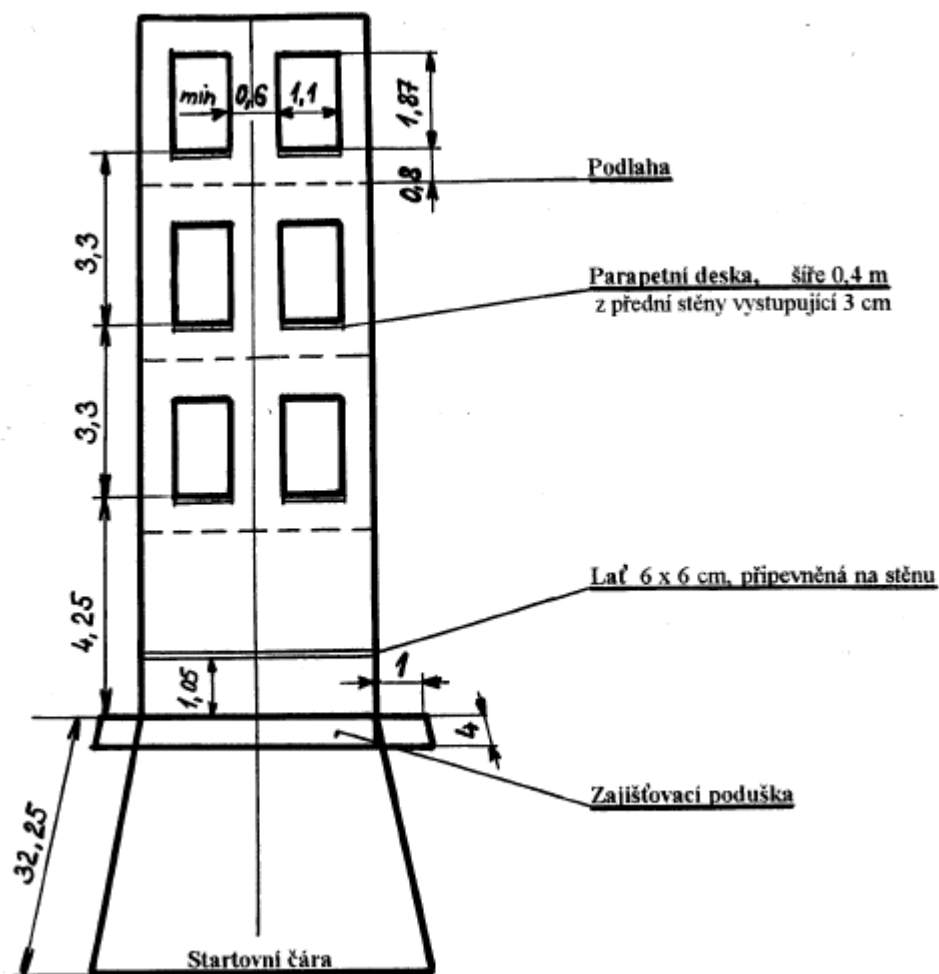
Výstup do 4. podlaží cvičné věže pomocí hákového žebříku

Stručná charakteristika

Soutěžící zaujme se žebříkem postavení na startu. Po odstartování donese žebřík k věži a zavěsí jej na okno ve druhém podlaží cvičné věže. Po vystoupení na tento žebřík následuje vysednutí na parapetní desku a převěšení žebříku do dalšího podlaží. Znovu po něm závodník vystoupí a vysedne na parapetní desku. Převěšení do 4. podlaží opět střídá výstup a následuje závěrečná část disciplíny, a to vlez do okna místo vysednutí. Jedná se o nejrychlejší disciplínu požárního sportu.

Provedení disciplíny – podrobný popis

Pro tuto disciplínu se využívá žebřík s hliníkovým, nerezovým nebo titanovým hákem. Délka tohoto jednotkového žebříku je 410 cm a minimální hmotnost 8,5 kg. Na startu může držený žebřík přesahovat startovní čáru podle potřeby závodníka. Ruce soutěžícího mohou přesahovat přes startovní čáru, pokud se dotýkají pouze žebříku. Start může být nízký nebo vysoký, při vysokém startu se žebřík musí dotýkat země. Po odstartování následuje přenesení žebříku, jeho zapíchnutí a následné zavěšení do okna druhého podlaží cvičné věže. Závodník po žebříku vyběhne a vysedne na parapet, poté vyhodí a převěsí žebřík do okna třetího podlaží. Znovu po žebříku vystoupí, vysedne na parapetní desku, převěsí žebřík do posledního podlaží a vystoupí po něm. Úkol končí, jakmile se soutěžící dotkne oběma nohama podlahy 4. podlaží cvičné věže nebo sepnutím cílového zařízení elektrické časomíry na podlaze pod parapetem.

Obrázek 7 – Náskres výstupu do 4. podlaží cvičné věže.

(HZS ČR – pravidla požárního sportu, 2010, 48)

2.2.3 Historie

Jedním z hlavních propagátorů požárního sportu byl Ing. Pavel Stoklásek, který se stal jedním ze zakladatelů a zároveň dlouholetým náčelníkem Hlavní správy požárního sportu. První větší poznatky o požárním sportu byly přivezeny do naší republiky v roce 1967 z bývalého Sovětského svazu. Stejně jako dnes, také tenkrát bylo cílem zvýšit obratnost, rychlost a fyzickou zdatnost hasičů (Minarský, 2007, 3).

Hasiči z České republiky se poprvé zúčastnili soutěže v požárním sportu v roce 1968 v Leningradě. Pražští hasiči i s nepříliš kvalitní přípravou vybojovali stříbrnou medaili v disciplíně požárního útoku (<http://www.hasicislup.wbs.cz/Historie-pozarniho-sportu-v-CR.html>, 2013).

V následujících letech naši hasiči absolvovali kvalitnější přípravu a na výsledcích se to projevovalo ve všech čtyřech disciplínách. V roce 1970 vrcholný orgán požární

ochrany ČSR a SSR rozhodl o zavedení požárního sportu do výkonu služby všech profesionálních hasičů. Ve stejném roce byla v Ostravě uspořádána první celostátní soutěž, která však neměla dostatečnou úroveň. Našly se nedostatky ve výkladu pravidel, chyběli znalí rozhodčí a dokonce ne všechny překážky odpovídaly pravidlům. Na dalších celostátních soutěžích byla již většina chyb a nedostatků odstraněna. Každému mistrovství předcházely okresní a krajské soutěže, ze kterých byla nominována nejlepší družstva i jednotlivci stejně jako tomu je v současnosti.

Sportovní zápolení profesionálních hasičů se tak stalo každoročním pravidlem. Až od roku 1979 byl požární sport zaveden i mezi dobrovolné hasiče, kteří do tohoto roku měli odlišné soutěže (Minarský, 2007, 3).

Spousty hasičských záchranných sborů okresů a podniků se však stále více věnovaly jiným sportům a v těch si organizovaly soutěže. Došlo k poklesu zájmu o požární sport, kde hlavním důvodem byl rozpad, tzv. východního bloku. Do té doby v něm byly pravidelně organizovány mezinárodní soutěže v požárním sportu. Dobré umístění v této prestižní záležitosti bylo cílem všech zúčastněných států.

Oproti tomu nelze hovořit o poklesu zájmu u dobrovolných hasičů, kde se požární sport dostal spíše do popředí.

2.2.4 Organizace a reprezentace požárního sportu

Mezinárodní sportovní federace hasičů a záchranářů ISFFR

Organizace mezinárodního mistrovství světa v požárním sportu.

Evropská sportovní federace hasičů ESF

Zástupcem České republiky v této organizaci je Česká hasičská sportovní federace.

Česká hasičská sportovní federace

Hlavním účelem ČHSF je podporovat sport hasičů a jejich rodinných příslušníků. Mezi další dílčí cíle patří vytváření podmínek pro udržování a zvyšování fyzické zdatnosti hasičů, rozvoj jejich mezinárodních kontaktů, podílení se a podpora organizování mezinárodních sportovních akcí, podpora členských sportovních klubů k organizování sportovních akcí.

ČHSF zastupuje Českou republiku v Evropské sportovní federaci hasičů. Dále zastupuje členské kluby v mezinárodních hasičských sportovních organizacích a rozvíjí mezinárodní styky.

Mimo jiné federace organizuje volnočasové sportovní aktivity a reprezentaci hasičů České republiky vybraných mezinárodních akcí ve vybraných sportech. Tvorba materiálních a tréninkových podmínek pro členy ČHSF, kteří se účastní nebo připravují sportovní soutěže, je zajištěna.

Členem ČHSF se může stát příslušník nebo zaměstnanec HZS ČR, a to prostřednictvím hasičského sportovního klubu. Dále občan České republiky nebo skupina občanů formou kolektivního členství v občanském sdružení působící na úseku požární ochrany a sportu. Výjimečně může být fyzická osoba prohlášena mimořádným členem.

Činnost této organizace byla k závěru loňského roku přerušena, a to na dobu neurčitou.

Sportovní kluby hasičů:

HSK Nový Jičín

SK HZS Královéhradeckého kraje

HSK Ústí nad Orlicí

SK Mělník

SK HZS Olomouckého kraje

SK hasiči Zlín

SK hasiči okresu Opava

SK hasiči Praha

HSK Brno

ASK VALZAP Chomutov

SK hasičů Ústeckého kraje

SK hasiči okresu Hodonín

SK HZS Moravskoslezského kraje

Obrázek 8 – Logo ČHSF.

(<http://www.chsf.cz/dokumenty-chsf>, 2007)

Reprezentace požárního sportu

Reprezentantem se stává „sportovec, jmenovaný či nominovaný příslušným sportovním svazem k přípravě a účasti na vrcholných evropských a světových soutěžích, organizovaných mezinárodními sportovními federacemi a Mezinárodním olympijským výborem (MŠMT, 2011, 5).“

Do reprezentačního družstva České republiky v požárním sportu by měli být každý rok zařazeni závodníci a závodnice, kteří dosáhli těch nejlepších výsledků v soutěžích požárního sportu. Jedná se o členy občanských sdružení SH ČMS, Moravské hasičské jednoty, České hasičské jednoty, příslušníky HZS i členy a členky samostatných oddílů požárního sportu při ČSPS a vysokých školách.

Tým reprezentace HZS ČR v požárním sportu je k dnešnímu dni tvořen takto:

Vedoucí	- Ing. Tomáš Lefner HZS Moravskoslezského kraje
Trenéři	- Josef Pěnča HZS Jihomoravského kraje - Ivan Ressler MV – generální ředitelství HZS ČR
Technický asistent	- Bc. Zdeněk Ondráček MV – generální ředitelství HZS ČR
Závodníci	- Bc. Karel Ryl HZS Moravskoslezského kraje - Kamil Bezruč HZS Moravskoslezského kraje - Pavel Krpec HZS Moravskoslezského kraje - Jakub Arvai HZS Moravskoslezského kraje - Bc. Pavel Maňas HZS Moravskoslezského kraje - Michal Janda HZS Plzeňského kraje - Jindřich Harasimovič HZS Plzeňského kraje - Vlastimil Žák HZS Plzeňského kraje - Milan Netrval HZS Plzeňského kraje - Jakub Paulíček HZS Královéhradeckého kraje - Václav Novotný HZS Královéhradeckého kraje - Petr Maňan HZS Královéhradeckého kraje - Martin Stuchlík HZS kraje Vysočina - Ing. Jan Vráblík HZS Zlínského kraje - Ing. Jakub Pěkný HZS Ústeckého kraje - Jan Hopp HZS hl. m. Prahy

(<http://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-sport-reprezentace-hzs-cr.aspx>, 2013)

Důležitou podmínkou reprezentačního týmu je zásada, že žádný z reprezentantů není „profesionálním sportovcem“, ale hasičem. Sportovec, který nejen odvede profesionální práci ve funkci, ve které je zařazen u Hasičského záchranného sboru ČR, ale také předvede vynikající sportovní výkon v dané soutěži. Výsledky jsou cennější oproti tomu, že se na mezinárodních mistrovstvích často objevují družstva soupeřů, která jsou složena především z „profesionálních sportovců“.

Reprezentace požárního sportu dobrovolných hasičů

Reprezentace požárního sportu dobrovolných hasičů se liší od reprezentace požárního sportu tím, že se neskládá z hasičů z povolání. Trenérem reprezentace dobrovolných hasičů je Václav Mikyska a v kapitole Výsledky a podkapitole Rozhovory s odborníky se od něho o samotné reprezentaci dobrovolných hasičů dozvíme více.

2.2.5 Konkurence, financování, medializace a sponzorství v oblasti požárního sportu

Konkurence požárního sportu

Za konkurenci požárního sportu může být z jednoho pohledu brán například rozvoj nových disciplín s protipožární tematikou. Patří sem TFA (Toughest Firefighter Alive), což v překladu znamená: „Nejtvrďší hasič přežije“. V disciplínách této soutěže se jedná o simulaci záahové činnosti v záahovém oděvu s dýchacím přístrojem. Mezi jednotlivé překážky například patří transport figuríny, překonání dvoumetrové bariéry, přenesení 20 kg barelů, tažení hadicového vedení nebo dvouručním kladivem provést určitý počet úderů.

Za další konkurenční prvek by mohly být považovány soutěže CTIF. „CTIF v překladu znamená Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů a je celosvětovou oborovou organizací pro výměnu zkušeností v oblasti požární ochrany, pomoci a záachry při katastrofách. Součástí jsou také soutěže v CTIF a různé Mezinárodní hasičské soutěže, které prohlubují přátelské vztahy mezi hasičskými sbory členských zemí (<http://www.hzscr.cz/>, 2010).“

Financování požárního sportu

Možnosti financování požárního sportu jsou velmi specifické pro jednotlivé organizace. Jelikož se jedná o neziskový sektor, rozlišujeme zdroje soukromé a veřejné.

Mezi soukromé zdroje patří například příjmy z členských příspěvků, sponzorské příspěvky nebo dary a příjmy ze sportovní a kulturní činnosti. Zdrojem příjmů tedy může být pořádání různých karnevalů, plesů či podniknutí sběru železa.

Nemalý význam mají příjmy ze vstupného na kulturních akcích, avšak hlavní roli zde hrají již zmíněné dary místních živnostníků a sponzorství v podobě reklamy. Veřejné zdroje jsou pro danou organizaci nepostradatelné. Jedná se zde o příspěvky na činnost od vyšších tělovýchovných orgánů neboli zastřešujících organizací, dotace z rozpočtu obcí a krajů a také dotace ze státního rozpočtu.

Konkrétně na soutěžích je vybíráno startovné, které si organizátor stanovuje v propozicích soutěže.

Medializace požárního sportu

Masová média, zejména televize, se koncentrují na vysoce soutěživé elitní sporty, které ztělesňují ty nejakceleračnější aspekty sportu. Setkáváme se tak s nejrychlejšími, nejatraktivnějšími a nejvzrušivějšími výkony atletů, tenistů, fotbalistů, hokejistů, basketbalistů, boxerů, lyžařů či motoristických šampionů, kteří stále úporněji směřují k zvýšení divácké přitažlivosti svých výkonů na sportovním poli. Dochází tak ke stavu, kdy právě ten největší segment sportu pokrývající volnočasové aktivity a čistě amatérský sport, zůstává jako „nejpomalejší“ a nejméně divácky atraktivní, v „království neviditelná“ a je tak vytěsněn z možnosti účinného spoluutváření dalšího vývoje sportu (Sekot, 2003, 152).

Požární sport v dnešní době přestává být mediálně cizí. Prostřednictvím rozhovorů s odborníky jsem byla seznámena se snahou o řešení problému s nedostatečnou medializací požárního sportu. Panu Minarskému se podařilo prosadit vysílání pořadu o požárním sportu v televizním vysílání na ČT4. Dosud se však jednalo pouze o vysílání jednou za čtrnáct dní, a to jenom v sezóně. Požární sport se tak dnes dostává na veřejnost především prostřednictvím internetu.

Sponzorství a požární sport

Sponzorství zaujímá velmi důležitou roli ve financování neziskových organizací zabývajících se činností nejen v oblasti požárního sportu. Nejčastějšími sponzory se stávají živnostníci v místě působení organizace. Zájem v této oblasti je především na podporu mládeže a mladší generace. Ostatní podniky nebo větší firmy pohybující se ve

sponzorství tohoto sportu se nejčastěji zabývají požární technikou nebo jinou činností, která je s hasiči nějak spojuje.

2.2.6 Vzdělávání v oblasti požárního sportu a akademický požární sport

Výuka požárního sportu si žádá být moderní a praktickou, proto je publikována odborná literatura a využíváno instruktážních nahrávek či filmů. Nedostatkem v této oblasti je trenérské vzdělávání týkající se požárního sportu.

Prostřednictvím rozhovoru s panem Zámečnickem jsem se dozvěděla, že se v budoucnu chystá spuštění nového studijního programu, a to přímo „Trenérství požárního sportu“ při FTVS v Praze. Pro kvalitní studijní program by se v prvním roce měli zasloužit dosavadní nejzkušenější trenéři disciplín požárního sportu. Tento koncept byl již schválen, avšak k jeho realizaci chybí dostatečné finance, a proto se nyní přemýšlí o zjednodušené verzi oproti té původní.

Dnes se téměř v každém kraji republiky pořádají „kempy“, a to v disciplíně v běhu na 100 m s překážkami. Účastníci se zde seznamují s jednotlivými úseky prostřednictvím názorných ukázek a pod dohledem zkušených trenérů a trenerek podstupují atletickou přípravu.

Dále jsou vydávány různé příručky pro vedoucí mládeže, které ale není možné považovat za sportovní metodiku.

Akademický požární sport

Již druhým rokem bylo letos uskutečněno Akademické mistrovství v požárním sportu. Akci zaštituje VŠB-TU Ostrava Fakultou bezpečnostního inženýrství, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje ve spolupráci s primátorem města Ostrava.

Do akce se tedy v roce 2013 zapojilo celkem 9 středních škol a 11 škol vysokých z celé republiky. Soutěžilo se ve všech disciplínách požárního sportu, a to v kategoriích muži, ženy a smíšená družstva.

Cílem mistrovství je především navodit přátelskou atmosféru a zdravou rivalitu nejen mezi závodníky, ale také mezi představiteli jednotlivých škol (<http://www.dh.cz/>, 2013).

2.2.7 Sportoviště na požární sport

I přes to, že se v dnešní době věnují požárnímu sportu desítky tisíc závodníků a závodnic, požárnímu sportu chybí vhodná sportoviště, především pro zimní činnost. V této záležitosti se zdaleka nemůžeme rovnat s ostatními zahraničními konkurenty tohoto sportu.

Česká republika nabízí pouze omezené možnosti pro provozování požárního sportu, zvláště v zimním období. K dispozici je areál HZS v Ostravě-Porubě, který však neobsahuje krytou halu. Tartanovou dráhu umožňující provozovat požární sport nalezneme například v Brně. Jediné kryté místo pro uskutečňování tréninků disciplíny výstup do 4. podlaží cvičné věže se nachází v Příbrami.

Již existuje zpracovaná vzorová studie jednoduché víceúčelové haly, která má být doplněna vnějším sportovištěm. Bylo by zde možné provozovat všechny disciplíny požárního sportu, kromě štafety 4x100 m (<http://www.csps.cz/index.php?menu=215,2011>).

Nejen v Pardubickém kraji nalezneme spousty sportovišť, kde se dá provozovat požární sport. Ve většině případů se však jedná o víceúčelová hřiště. Drobná hřiště a tréninkové plochy se nacházejí téměř v každé obci a pro letní sezónu se prostředí pro tento sport téměř vždy najde. Jestliže se však družstvo chce pohybovat na vysoké úrovni, může využít atletické stadiony s tartanovým povrchem, které jsou k provozování tohoto sportu nejvhodnější variantou. Nejvýznamnějšími jsou: tartanový stadion v Hlinsku, městský stadion ve Skutči, sportovní areál v Kamenci, sportovní hasičský areál Vysoké Mýto nebo hřiště Sboru dobrovolných hasičů Štěpánov či Otradov.

Pro zimní období se v Pardubickém kraji prostory pro možnost provozování disciplín požárního sportu vůbec nevyskytují.

2.2.8 Současnost a očekávaný vývoj

Zájem mnohých jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí byl a je směřován právě k požárnímu sportu. Hlavním důvodem jsou občanská sdružení, která působí na úseku požární ochrany. Patří sem zejména Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a také Moravská hasičská jednota. Prvky požárního sportu jsou uplatňovány již ve sportovních soutěžích dětí i mládeže.

Pokud bychom chtěli v budoucnosti zařadit požární sport na stejnou úroveň ostatních sportů, bylo by nutné navázat spolupráci především se subjekty, které se zabývají požárním sportem v rámci odborného výcviku.

I v požárním sportu, jakožto sportu vrcholovém, se může „výkon stát zbožím, se kterým se dá s úspěchem obchodovat (Sekot, 2003, 155)“.

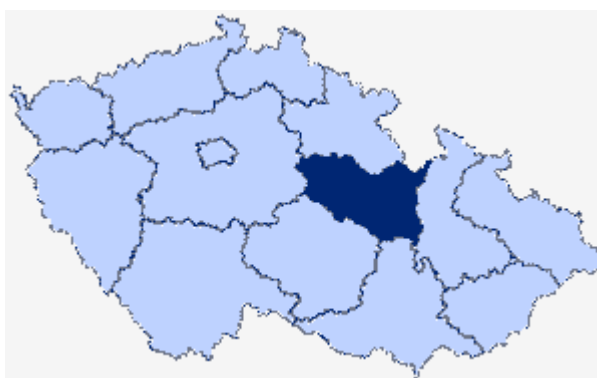
2.3 Vymezené území

Pardubický kraj se nachází na východě Čech (obrázek 9). Krajským městem tohoto území jsou Pardubice. Rozloha kraje je 4 519 m². Oblast má celkem 516 440 obyvatel. V kraji se nachází 451 obcí, z toho 6 městysů a 35 měst.

Většina území je tvořena pahorkatinami a vrchovinami přecházejícími do nížin kolem Labe. Pyšní se třetím nejvyšším pohořím v České republice, a to masivem Králického Sněžníku.

Území kraje tvoří čtyři okresy, a to Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Největší oblast zaujímá svou rozlohou okres Svitavy, nejvíce obyvatel však žije v okrese Pardubice. Mezi největší města kraje patří Pardubice, Chrudim, Svitavy, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí a Vysoké Mýto.

Z celkové plochy zaujímá 60,75 % zemědělská půda, proto má zemědělský sektor v této oblasti velký význam. Nejsilnější složkou hospodářské situace kraje je strojírenství. V posledních letech dochází také k rozvoji cestovního ruchu a na podporu rozvoje byla založena Destinační společnost Východní Čechy (<http://www.pardubickykraj.cz/>, 2013).

Obrázek 9 – Česká republika - Pardubický kraj.

(<http://www.pardubickykraj.cz/>, 2013)

Okres Ústí nad Orlicí zahrnuje 27 okrsků, do kterých patří 147 sborů dobrovolných hasičů. V okrese Svitavy je celkem 136 sborů dobrovolných hasičů, které jsou

rozděleny do 16 okrsků. Do 26 okrsků je členěn další okres, a tím je Chrudim. V celkovém počtu zahrnuje 176 sborů dobrovolných hasičů. Okres Pardubice je tvořen 19 spolky dobrovolných hasičů. V Pardubickém kraji se tedy celkem nachází 478 sborů dobrovolných hasičů. Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje je tvořen 4 okresními sbory profesionálních hasičů. Další organizací zabývající se protipožární prevencí je Hasičská jednota. V tomto kraji se nachází celkem 15 těchto organizací.

3. SPORT A MANAGEMENT

Sportovní marketing je „proces navrhování a zdokonalování činností pro výrobu oceňování, propagaci a distribuci sportovního produktu tak, aby se uspokojovaly potřeby a přání zákazníků a bylo dosaženo cílů firmy (Pitts, 1996, 80).“

Podle Čáslavové marketing „umožňuje tělesné výchově a sportu strukturalizovat a precizovat nabídku jejich produktů, dovoluje koncipovat řízení podle priority a hierarchie cílů a určuje kombinaci nástrojů, kterými lze daných cílů dosáhnout (2000, 67).

„Sport je dobrovolná pohybová aktivita motivovaná snahou po dosažení maximální výkonnosti, rozvíjená v tréninku a demonstrována v soutěžích (Dovalil 2002, 6)“.

Sport hraje výraznou úlohu při utváření společnosti v mnoha oblastech světa. Ovlivňuje život kolem nás a pro mnohé i „život v nás“. Nejsme však schopni dostatečně přesně postihnout odlišitelný dopad sportovní a nesportovní socializační zkušenosti na celkovou úroveň života jedince a společnosti, na povahu mezilidských vztahů a charakter dané kultury (Sekot, 2003, 61).

Základní úlohou marketingu je vytyčení cílů a jejich rozpracování do konkrétních úloh. Jedním z úseků činnosti podniku je tedy vytyčení svých úloh, jimiž jsou:

- dosažení potřeb zákazníka;
- dosažení výhody nad ostatními účastníky ekonomické soutěže.

(Horáková, 1992, 30)

Podle Horákové „má marketing pomoci tomu, aby bylo požadované zboží nabídnuto správným skupinám zákazníků, a to v pravý čas a na pravém místě, za správné ceny a s přispěním přiměřené propagace (1992, 25)“.

3.1 Základy managementu sportu

„Vznik managementu je spjat s nutností řídit kolektivní lidskou práci. Potřeba řídit se objevuje s počátku vzniku organizovaného života, s počátku lidské civilizace (Sekot a kol., 2004, 125)“.

Pojem sportovní management, ev. management sportu, lze chápat jako způsob uceleného řízení tělovýchovných a sportovních svazů, spolků, klubů, tělovýchovných jednot, družstev, které alespoň zčásti akcentují podnikatelsky orientované chování. Dále jde zcela bezvýhradně přímo o způsob řízení v podnikatelském sektoru výroby sportovního zboží či provozování placených tělovýchovných a sportovních služeb, např. fitness a další (Čáslavová, 2000, 11).

Díky tomu, že se vytvořila i v ČR profese sportovního manažera, neprofesionální přístup již neomezuje tvorbu finančních zdrojů, efektivnost finančních toků, komerční aktivity, ale ani samotnou výkonnostní úroveň a již nenapomáhá neefektivnímu fungování jejich organizačních struktur. Kvalita vykonávaných funkcí je ale nutně podmíněna stupněm profesionality manažera. (Čáslavová, 2000, 19)

„Dnešního manažera je možno chápat jako vedoucího pracovníka pohybujícího se především v podnikatelské sféře. Manažer je profese. Pracovník, který ji vykonává, odpovídá za vytyčování cílů organizace a jejich dosažení. Toho dosahuje ve spolupráci s podřízenými (Sekot a kol., 2004, 117)“.

Například u sportovních klubů s právní subjektivitou lze podle Čáslavové (2009, 60) rozčlenit vyskytující se činnosti manažera takto:

- a) Úsek činnosti hlavního manažera (např. styk s nadřízenými orgány, vedení administrativy);
- b) Úsek sportovní činnosti (např. trenérské, materiální, organizační zajištění družstva);
- c) Úsek marketingový (např. uzavírání sponzorských smluv, vydávání propagačních materiálů);
- d) Úsek provozní (např. pořadatelská služba, styk s bezpečnostními složkami);
- e) Úsek ekonomický (např. sestavování finančních plánů, péče o majetek).

3.2 Sport jako produkt

Produktem rozumíme hmotný i nehmotný statek, jenž je předmětem zájmu určité skupiny osob či organizací. Produktem je tedy výrobek, služby, myšlenka, volební program atd. V marketingu je produkt pojímán širěji než v běžném životě. Tímto termínem se označuje celková nabídka zákazníkovi, tedy nejen zboží nebo služby samy o sobě, ale také další abstraktní nebo symbolické skutečnosti jako prestiž výrobce či prodejce, obchodní značka, kultura prodeje a další a další (Horáková, 1992, 36).

Za sportovní produkt lze, podle Čáslavové, v souvislosti s obecným vymezením považovat „veškeré hmotné a nehmotné statky nabízené k uspokojování přání a potřeb zákazníků pohybujících se v oblasti tělesné výchovy a sportu. Jde o velmi širokou plejádu sportovních produktů, které jsou předmětem směny s jednotlivými zákazníky, ale i s organizacemi různých typů (2000, 81)“.

3.3 Marketing sportovní akce

„Marketing sportovních akcí se zaměřuje především na získávání zákazníků. Využívá motivace diváků i aktivních sportovců prostřednictvím akce (Čáslavová, 2009, 53).“

Motivace – diváci i účastníci jsou emocionálně aktivováni a zasažení sportovní akcí, dochází ke vzniku předpokladů pro marketing akce, a to zvláště v oblasti komunikace.

Marketing – produkty a značky jsou komunikovány prostřednictvím sportovní akce, jedná se především o komunikaci značek a firem, reklamu produktů a péči o potenciální zákazníky (Čáslavová, 2009, 148).

Podle Čáslavové (2009, 53) je strategický postup pro realizaci sportovní akce jednoduchým standardizovaným souborem navazujících 10 etap. Aniž by organizátor tělovýchovných nebo sportovních akcí předem individuálně nebo kolektivně postup pracně vymýšlel, může se podle tohoto standardizovaného postupu orientovat.

Jedná se o tyto etapy:

- I. Etapa – současná situace (přehled současného stavu umožní organizátorovi rozhodnout o cíli akce a cestě, která k němu vede, i volbě prostředků a nástrojů k jeho uskutečnění);
- II. Etapa – budoucí prostředí (jasná představa o tom, jaká rizika akce skrývá, počítat s časovými a hmotnými rezervami);
- III. Etapa – naše současné možnosti (zhodnocení svých možností a nedostatků);
- IV. Etapa – možné směry (možnost určit několik cílů, které však mohou vyžadovat různé směry jejich dosažení, a to někdy i protichůdné);
- V. Etapa – naše cíle (stanovení struktur, optimalizace a hierarchizace cílů);
- VI. Etapa – možné přístupové cesty (možnosti způsobů dosažení cílů a zvážení jejich variant);
- VII. Etapa – zvolená cesta strategie (zhodnocení účinků a důsledků různých možných strategií a volba té nejvhodnější);
- VIII. Etapa – program akce (detaily plánu činnosti s co nejlepším výsledkem, stanovení plánu akcí, časový rozpis a termíny, způsob kontroly);
- IX. Etapa – rozpočet (stanovení rozpočtu výdajů a příjmů);
- X. Etapa – přehled a kontrola (kontrola průběhu akce, eliminování výkyvů).

3.4 Sportovní reklama a sponzoring

Horáková (1992, 291) píše, že reklama je jedním z nástrojů, jehož firmy užívají k přesvědčování či ovlivňování potenciálních zákazníků. Je šířena prostřednictvím nejrůznějších médií propagace. Médii propagace se v této publikaci rozumí souhrn všech hromadných sdělovacích prostředků, jimiž může být propagace šířena (televize, rozhlas, denní tisk, časopisy apod.), doplněný o další prostředky, jež nespádají do kategorie hromadných sdělovacích prostředků, avšak jež mohou rovněž zprostředkovávat tok propagačních sdělení (plakátové plochy, firemní poutače, štíty, propagační stánky atd.)

Podle Čáslavové (2000, 107), tvoří sportovní produkt pět jednotlivých druhů sportovní reklamy:

- reklama na dresech a sportovních oděvech;
- reklama na startovních číslech;
- reklama na mantinelu (na pásu);
- reklama na sportovním nářadí a náčiní;
- reklama na výsledkových tabulích.

Sekot (2004, 147) tvrdí, že cílem schopného manažera je tedy sehnat partnery, kteří jsou schopni vypracovat reklamní kampaň, v níž například sportovce plně využijí. Základem všeho však je, že se firmy nesmí bát trochu riskovat.

Sponzoring

„Sponzorování představuje významný specifický prostředek k zabezpečení dostatečných finančních zdrojů sloužících k realizaci zejména kulturních, vědeckých, charitativních a dalších aktivit v různých sférách života společnosti (Čáslavová, 2000, 122).“

Formy sponzoringu:

- sponzorování jednotlivých sportovců;
- sponzorování sportovních týmů;
- sponzorování sportovních akcí;
- sponzorování sportovních klubů.

Možné vztahy forem sponzorování a propagačních možností jsou různé. Nejčastější formou sponzorování u jednotlivých sportovců je uvedení reklamy na dresu. Sportovní tým využívá reklamy prostřednictvím inzerátu nebo na vybavení týmů. Sportovní akce již přinášejí více možností, například reklamu na mantinelu, plakáty, letáky, videotabule, vlaječky, transparenty, vstupenky, tiskové konference nebo i titul hlavního sponzora funkce (Čáslavová, 2000, 123 a 129).

3.5 Sport a média

„Média vybírají, tlumočí a interpretují sportovní akce s cílem zaujmout a udržet pozornost diváka. Vizuální, verbální a zvukové techniky jsou využívány v procesu utváření dramatické sportovní podívané, která je prezentována divákům usazeným v pohodlí vlastních domovů (Sekot a kol., 2004, 29)

„Mediální sport, obdobně jako všechny oblasti kultury, je vytvářen, organizován a ovládán lidmi, jejichž ideje jsou odvozovány z jejich sociální zkušenosti. I sportovní média jsou tudíž sociálně konstruovaný fenomén (Sekot, 2003, 135)“.

Dále Sekot (2003, 135) tvrdí, že lidská kultura je v dnešní době stále silněji prostoupena masovými komunikačními prostředky. Náš svět je zprostředkovaně či přímo ovlivněn prostřednictvím novin, časopisů, knih, filmu, rozhlasu, televize, videoher a samozřejmě internetu. Důvodem je, že vše, co čteme, slyšíme a vidíme, tvoří důležitou součást naší každodenní zkušenosti. Média, jako prostředky masové komunikace, spoluutvářejí naše názory na svět kolem nás, stejně tak jako představy o jeho dalším směřování.

„Média totiž – alespoň v demokratickém prostředí – přímo jasně neurčují, co si máme myslet, ale silně ovlivňují, jak o věcech uvažovat, z jakého zorného úhlu pohlížet na život kolem nás (Sekot, 2003, 136)“.

3.6 Sportovní organizace

Prostředí sportu v České republice je kombinované z velkého množství organizací, které spadají do 3 sektorů:

- a) Sektor – státní správa pro tělesnou výchovu a sport (V oblasti státní správy je garantem pro tělesnou výchovu a sport Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dalšími články státní správy pro tělesnou výchovu a sport jsou krajské úřady a jednotlivé obce, na jejichž úrovni se hovoří o komunální výchově.)
- b) Sektor – spolková tělesná výchova a sport (Tělovýchovné jednoty a kluby jsou sdruženy v zastřešujících sportovních organizacích. Dominují zde neziskové organizace, které vznikají za účelem provozování určité sportovní činnosti, a zisk není jejich prvotním kritériem.)

- c) Sektor – podnikatelský (Zahrnuje podnikatelská zařízení v oblasti sportu jako fitness centra, wellness centra, střelnice, plavecké a lyžařské školy, marketingové reklamní agentury pro sport atd. Dominují zde obchodní společnosti a podnikání na bázi fyzické osoby podle živnostenského zákona nazývané ziskové organizace ve sportu (Čáslavová 2009, 67)).

Organizování a organizační struktura ve sportovních podnicích musí především vytvářet prostředí pro efektivní naplňování a realizaci jejich cílů. Kluby si ustanovují především cíle sportovní a ekonomické, některé i cíle sociální. Návaznost mezi cíle je taková, že cíle sportovní odpovídají vždy konkrétní sociálně ekonomické situaci organizace.

Sportovní cíle se týkají především zviditelnění sportu nebo sportů, které společnost provozuje. Dále sem patří plánované úspěchy, zvyšování úrovně a doplňování hráčů.

Ekonomické cíle jsou orientovány především na vytváření finančních zdrojů. Snahou je zajistit stabilní klima v organizaci. Dále jsou tyto cíle zaměřeny na investice a materiální vybavení (Čáslavová, 2009, 60).

4. CÍL PRÁCE

4.1 Cíl

Cílem diplomové práce je analyzovat a navrhnout řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji.

4.2 Úkoly práce

Pro dosažení cíle diplomové práce byly stanoveny tyto úkoly:

- provést situační analýzu dat o účasti na postupových soutěžích v Pardubickém kraji;
- vytvořit dotazníkový formulář;
- stanovit otázky polo-strukturovaného rozhovoru;
- analyzovat a interpretovat výsledky v grafické formě a textovém vyjádření;
- vyvodit závěr a navrhnout řešení dané problematiky.

5. METODY A TECHNIKY

Pro dosažení cíle diplomové práce byly využity tyto metody a techniky:

Metoda sekundární analýzy

- tato metoda hledá sekundární informace, vychází z údajů již publikovaných
- patří sem například již existující práce, dokumenty, elektronická databáze, internet a zprávy

Metoda primární analýzy

- metoda představující sběr údajů uskutečňovaných poprvé
- Primární data jsou informace získané empirickým výzkumem, které zatím nebyly podrobeny žádné analýze. Interpretace výsledků ve formě tabulek a grafů jsou již pokládány za data sekundární (Jandourek, 2007, 52).

Techniky

- proces sbírání materiálů
- situační analýza postupové soutěže
- rozhovory s odborníky
- dotazníkové šetření

Situační analýza postupové soutěže:

Analýza dat postupových soutěží jednotlivých okresů za posledních devět či deset let a získání tak možnosti jejich zkompletování a shrnutí pro širší analyzovanou oblast.

Bylo čerpáno z výročních zpráv SH ČMS, z výsledkových listin přímo z archivů okresů a vlastních materiálů jednotlivých sborů. Konkrétně údaje z okresu Ústí nad Orlicí byly čerpány z vlastních výsledkových listin Sboru dobrovolných hasičů Lukavice a doplněny z archivu Okresního sdružení hasičů Ústí nad Orlicí. Informace k provedení analýzy v okrese Svitavy byly získány v archivu Sboru dobrovolných hasičů Kamence u Poličky. Okres Chrudim byl začleněn do situační analýzy prostřednictvím archivu Okresního sdružení hasičů Chrudim. Údaje z okresu Pardubice byly čerpány z výročních zpráv SH ČMS. Vlastní analýza probíhala od 1. září roku 2012 do března roku 2013.

Rozhovory s odborníky:

Součástí práce je také slovní metoda a rozhovory s odborníky. „Rozhovor neboli interview je technika poměrně hojně využívaná na výzkumné půdě řady oborů, psychologie, antropologie, pedagogiky, etnografie, sociologie, sociální psychologie, andragogiky ad.“ (Reichel, 2009, 110).

Podle Reichela (2009, 111) je v kvalitativním zkoumání rozhovor prováděn většinou jednou jedinou osobou. Dotazované osoby se nazývají respondenti či informanti. Polostrukturovaný rozhovor, také nazývaný rozhovor pomocí návodu, se vyznačuje tím, že tazatel má předem připraven soubor otázek, které jsou předmětem rozhovoru, aniž by bylo předem striktně stanoveno jejich pořadí. Formulace pokládaných otázek mohou být částečně modifikovány, ale je nezbytné, aby při samotném rozhovoru byly probrány všechny.

„Rámcově řečeno, jistá volnost se jeví jako vhodná k vytvoření přirozenějšího kontaktu tazatele s informantem, do jisté míry se dají akceptovat jeho osobnostní specifika, komunikace může lehčeji plynout atp. Na druhé straně přece jen jistá, byť nevelká míra formalizace ulehčuje utřídění údajů a jejich případné vzájemné porovnávání zobecňování ad. (Reichel, 2009, 112).“

Ve vlastním výzkumu této diplomové práce byly provedeny celkem 4 polostrukturované rozhovory. S profesionálním hasičem a organizátorem soutěží hasičů Pavlem Zámečnickem jsem se setkala v Centrální stanici HZS Pardubického kraje v Ústí nad Orlicí. Rozhovor s několikanásobnou mistryní republiky a reprezentantkou republiky v požárním sportu Vlastou Michalovičovou jsem se sešla v Žamberku v kavárně, stejně jako s trenérkou reprezentace dorostenek Andreou Hrouzkovou a trenérem reprezentace dobrovolných hasičů Václavem Mikyskou. Všechny čtyři rozhovory byly nahrávány na kazetový diktafon. Odpovědi na jednotlivé otázky jsou zaznamenány z přehrávače, další doplňující informace jsem si zapisovala písemně přímo do papírových desek. Rozhovory se uskutečnily v říjnu roku 2012 a březnu v roce následujícím.

Dotazníkové šetření:

Jednou ze základních metod, která je využívána napříč všemi obory, se nazývá dotazníkové šetření. Důvodem zařazení této metody do mé diplomové práce byla snaha získat informace o dané problematice a dostat se tak k jejímu vyhodnocení. Získaná data bude dále možné použít pro porovnání s dalšími výzkumy. Tato metoda průzkumu se

využívá především pro větší skupiny lidí, u kterých potřebujeme zjistit názor na určitý problém, a to v co nejširším vzorku respondentů.

Dotazník v předložené diplomové práci také plnil funkci ukazatele. Prostřednictvím odpovědí na některé otázky týkající se základních informací o požárním sportu, bylo možné reagovat. Snaha o vysvětlení a popis této pohybové aktivity tak, aby čtenář dané problematice co nejlépe porozuměl, byla na místě. Vlastní šetření proběhlo elektronickou poštou. „Pochopitelně předpokládá adekvátní zabezpečení přenosu dat a vytvoření anonymního prostředí (např. anonymní adresy, z níž respondenti odesílají vyplněný formulář apod.) Graficky lze pojednat dotazník ještě zajímavěji než v tištěné formě (i včetně zvuku a animace), (Reichel, 2009, 123).“

Dotazníkové šetření vychází ze statistického vzorku 174 respondentů různých věkových kategorií. Dotazník byl s pokornou žádostí adresován co nejvíce hasičským organizacím v kraji. Kontakty na jednotlivé spolky byly získány díky telefonickému kontaktu u pracovníků jednotlivých okresních sdružení nebo online prostřednictvím jejich webových stránek. Zbývající nedostatky byly dohledány na konkrétních webových stránkách sborů.

Dotazníkový formulář pro profesionální hasiče se od dotazníků rozesílaných dobrovolným hasičům a hasičským jednotám lehce lišil. Jednalo se však pouze o otázky směřované na jednotlivé směny, nikoliv celé organizace.

Pardubický kraj celkem obsahuje 478 sborů dobrovolných hasičů, z nichž se mi nepodařilo sehnat 27 kontaktů. Celkem tedy bylo rozesláno 451 dotazníků sborům dobrovolných hasičů. Od dobrovolných sborů byla návratnost v počtu 164 zodpovězených dotazníků. Další skupina respondentů se skládala z profesionálních hasičů. Zde bylo celkem rozesláno 11 dotazníků, z toho jich bylo navráceno 8 zodpovězených. Nejmenší položku tvoří 2 vyplněné dotazníky členy Hasičské jednoty, a to ze 4 rozeslaných dotazníků.

V celkovém počtu bylo tedy rozesláno 464 dotazníků. Po zpětném obdržení vyplněných dotazníků byla vypočtena návratnost, která činila 37 % navrácených dotazníků, které tak reprezentují hasičské spolky Pardubického kraje. Dotazníkové šetření bylo zahájeno v únoru roku 2013 a probíhalo do konce dubna roku 2013.

6. VÝSLEDKY

Výsledků bylo dosaženo na základě získaných informací prostřednictvím metod primárních a sekundárních analýz. Mezi procesy sbírání materiálů neboli techniky, v této práci byla zahrnuta situační analýza dat postupové soutěže, polo-strukturované rozhovory s odborníky a dotazníkové šetření. Výsledky dotazníkového šetření a situační analýzy dat postupové soutěže byly zpracovány grafickou formou a doplněny formou textovou. Výsledky rozhovorů s odborníky jsou vyjádřeny též formou slovní.

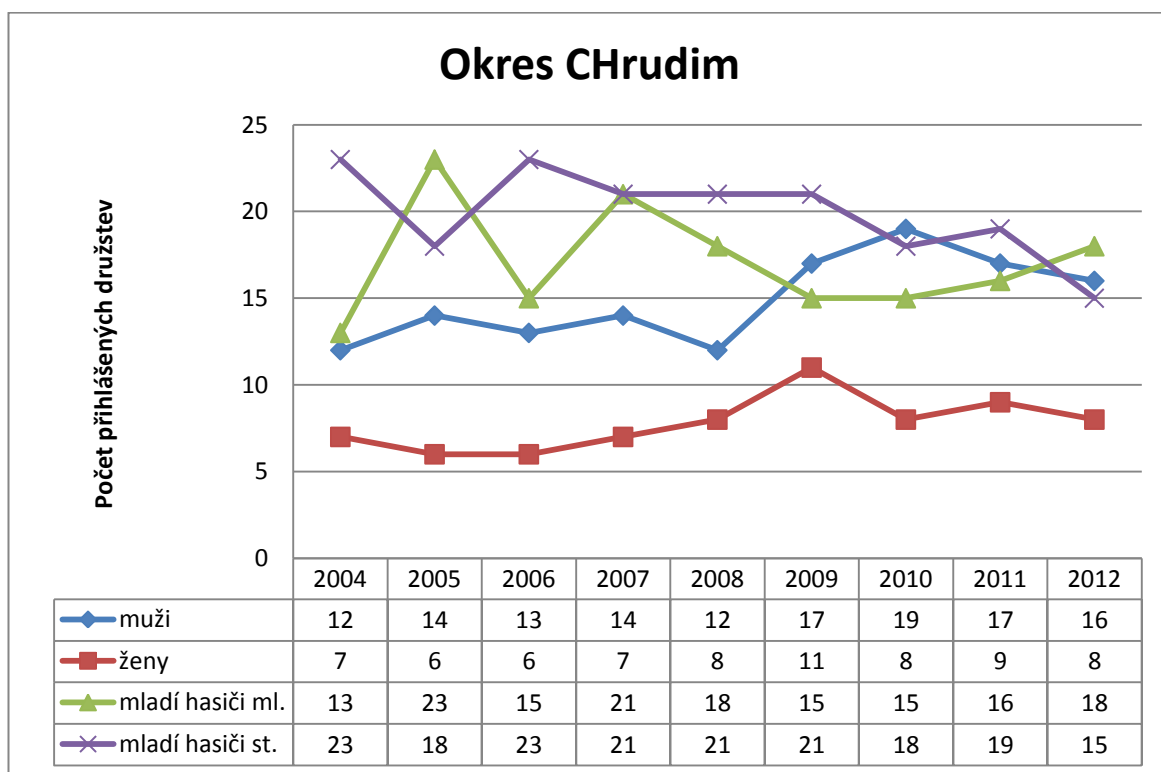
6.1 Zpracování dat

Situační analýza dat postupové soutěže – soutěže II. kola v požárním sportu Pardubického kraje.

Analýza dat o situaci zúčastněných družstev soutěže dobrovolných hasičů, a to II. kola v požárním sportu v jednotlivých okresech Pardubického kraje.

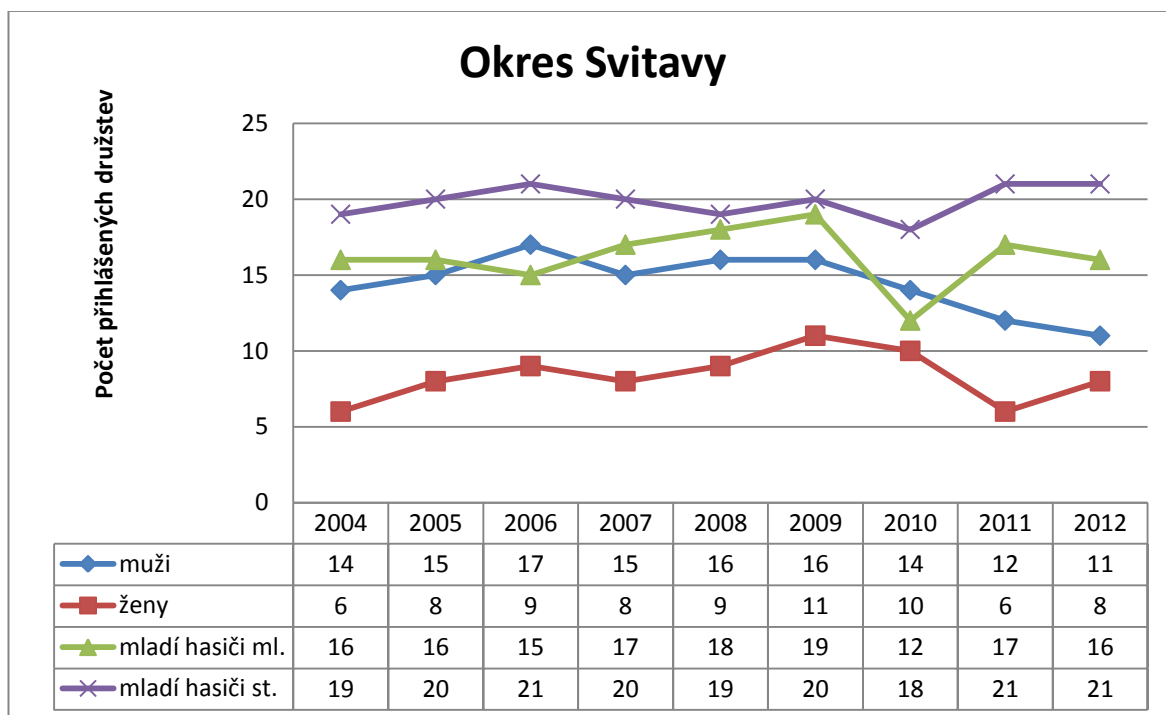
Jedná se o data za posledních deset nebo devět let. Bylo čerpáno z výročních zpráv SH ČMS, z výsledkových listin přímo z archivů okresů a vlastních materiálů jednotlivých sborů. Vlastní analýza probíhala od září roku 2012 do března roku 2013.

Na prvním grafu (obrázek 10) je znázorněna situace v okrese Chrudim. Od roku 2004 se počet zúčastněných družstev kategorie mužů lehce zvedl. Největší nárůst byl zaznamenán v letech 2008 až 2010. Poté se jedná o klesající tendenci. V kategorii žen se nejvíce družstev zúčastnilo v roce 2009. Od roku 2004 se ale tendence vývoje téměř nezměnila a pohybuje se na rozhraní mezi sedmi a jedenácti kolektivy. Křivka kategorie mladých hasičů se však již vyznačuje kolísavěji. Kategorie mladší zaznamenala největší nárůst v roce 2005, rok poté však opět rapidně klesla. Od roku 2010 počet zúčastněných družstev v této kategorii pozvolna vzrůstá. Družstva mladých hasičů kategorie starší mají od roku 2004 klesající tendenci kromě jednoho jediného roku, a to 2006. Rozdíl mezi počtem přihlašovaných družstev je dosti vysoký, a to 8 týmů.

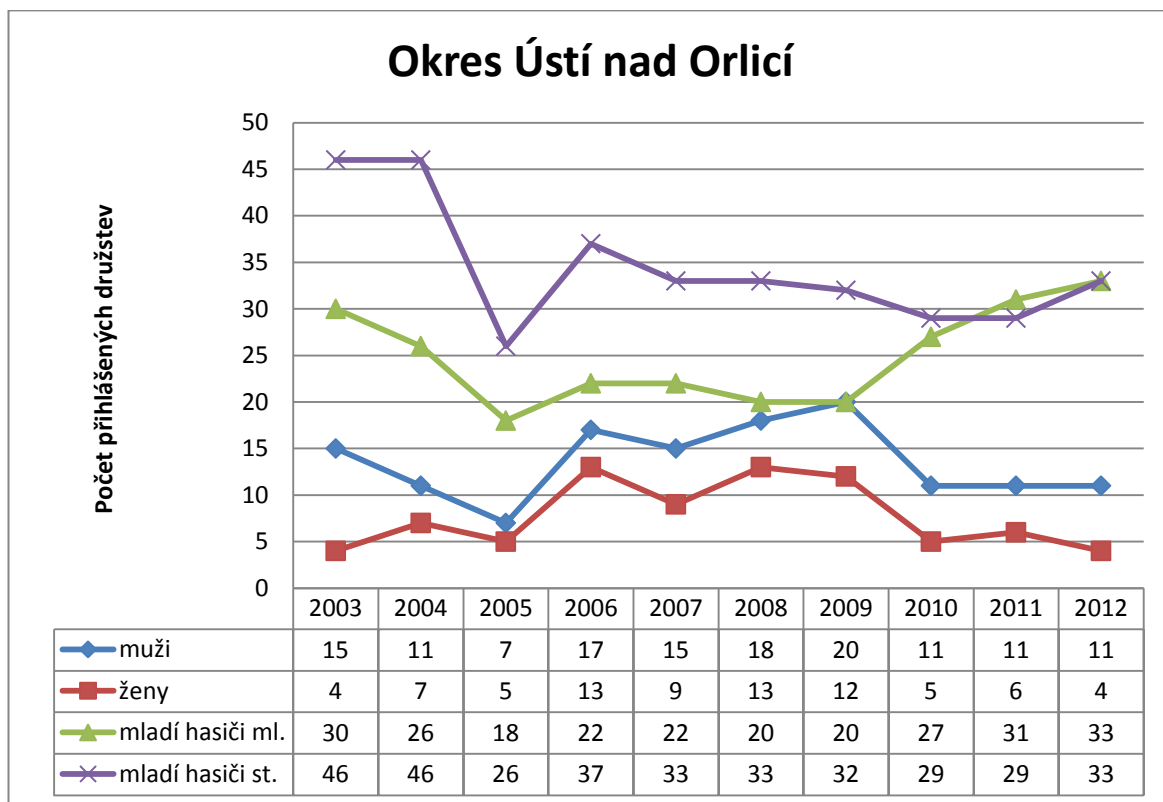
Obrázek 10 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Chrudim.

Následující graf (obrázek 11) se věnuje počtu přihlašovaných družstev v okrese Svitavy. Zde je znázorněno, že od roku 2004 klesl počet zúčastněných družstev v jediné kategorii, a to u mužů. Kategorie žen až do roku 2009 pozvolna vzrůstala, avšak posléze opět klesla na původní hodnotu. V roce 2012 se ale počet družstev žen opět lehce zvedl. Mladí hasiči se v obou kategoriích drží téměř na stejném počtu zúčastněných družstev. Kategorie mladší podlehla v roce 2010 většímu poklesu, avšak za následující dva roky se opět navrátila do původní pozice jako v roce 2004.

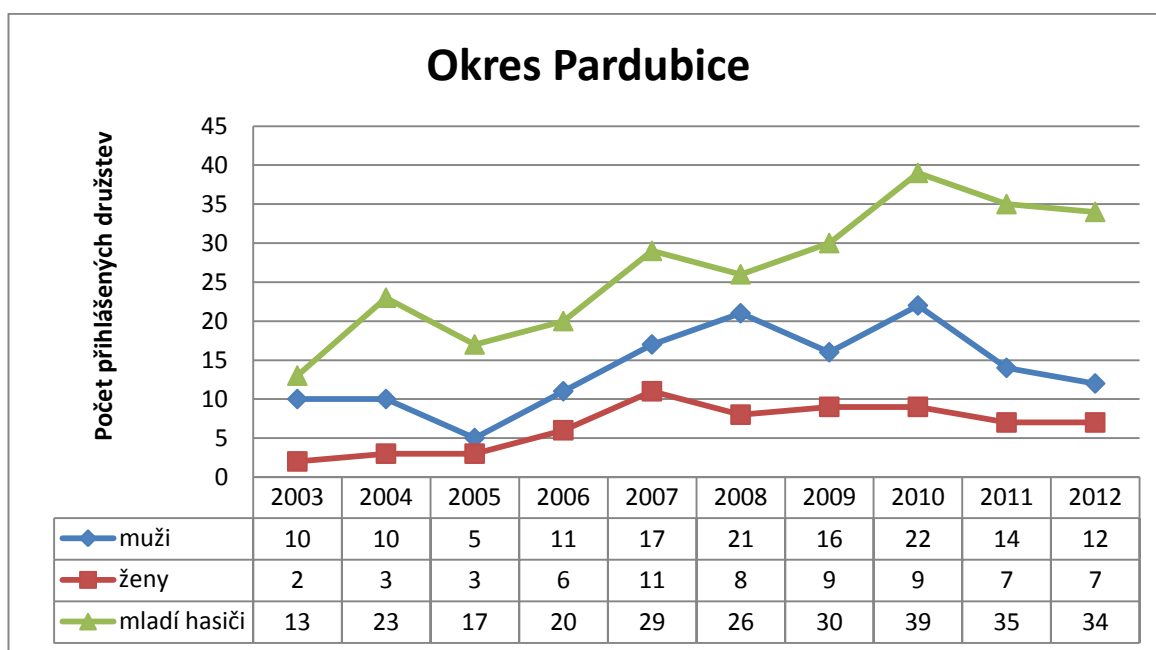
Obrázek 11 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Svitavy.

Výsledek analýzy okresu Ústí nad Orlicí je zobrazen na obrázku následujícím (obrázek 12). Kategorie mužů a žen se od roku 2006 do roku 2012 snížila. Obě kategorie mají téměř shodnou linii. V kategorii mladých hasičů soutěžních družstev mladších došlo k rapidnímu poklesu od roku 2003 do roku 2005. Poté se téměř každý rok počet zúčastněných družstev zvyšoval, až se dostal nad hodnotu roku 2003. Družstva starších žáků poklesla po roce 2004 téměř o deset družstev. V roce 2006 došlo znovu k malému nárůstu, ale do roku 2010 se opět linie pozvolna propadá. V posledním roce se základna soutěžních družstev mladých hasičů v postupové soutěži opět zvýšila, pouze však o 2 týmy.

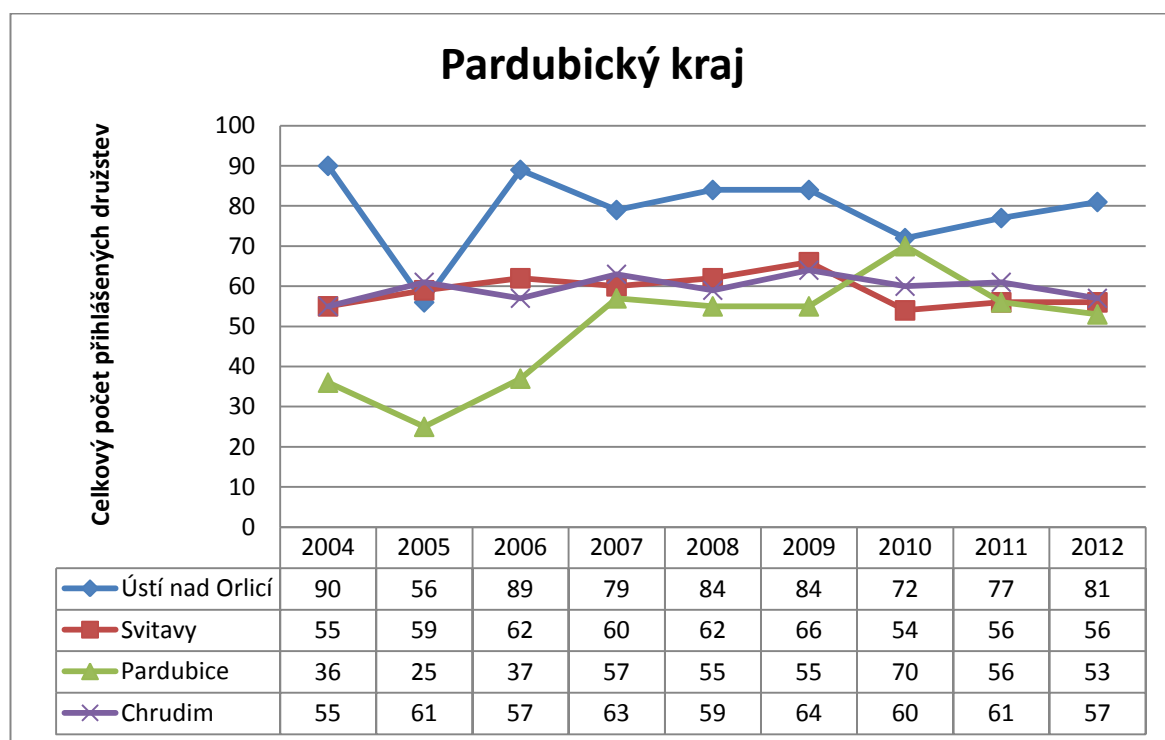
Obrázek 12 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Ústí nad Orlicí.

Graf (obrázek 13) znázorňuje situaci čtvrtého, a tedy posledního okresu Pardubického kraje. Jedná se o jediný okres, kde se počet zúčastněných družstev za posledních deset let zvýšil, a to ve všech kategoriích. Obrovský rozdíl od roku 2003 se ukázal především u mladých hasičů. Jedná se o téměř trojnásobný rozdíl. Nejsou zde odlišeny kategorie mladší a starší z důvodu nižších počtů oproti ostatním okresům. Linie kategorie mužů narůstá od roku 2005 do roku 2008. V tomto období došlo k nárůstu více než čtyřikrát. V dalších letech však opět došlo k poklesu a počet družstev kategorie mužů se téměř rovná počtu družstev před deseti lety. Počet družstev v kategorii žen byl před deseti lety na hodnotě číslo 2. Do roku 2007 jejich počet pozvolna narůstal až na číslo 11. V roce 2012 se postupové soutěže zúčastnilo již jen 7 družstev kategorie žen.

Obrázek 13 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Pardubice.

Následující graf (obrázek 14) je grafem souhrnným. Vyjadřuje počet přihlašovaných družstev postupové soutěže všech kategorií dohromady u jednotlivých okresů v Pardubickém kraji. Žádná z linií znázorňující jednotlivé okresy není ve srovnání let 2004 a 2012 na nižší hodnotě. Nejvíce tato hodnota vzrostla v okrese Pardubice. V okresech Svitavy a Chrudim se vývoj za posledních devět let téměř nezměnil. V okrese Pardubice došlo k největšímu nárůstu počtu zúčastněných družstev postupové soutěže od roku 2005, kdy celkový počet činil pouhých 25 družstev, ale v roce 2010 tento počet vzrostl až na hodnotu 70. V roce 2012 se celková hodnota zastavila na 53 zúčastněných družstvech všech kategorií. Okres Ústí nad Orlicí je regionem zahrnujícím nejvíce sborů, a také aktivních účastníků požárního sportu. V roce 2004 byl počet družstev všech kategorií na nejvyšším bodě ze všech okresů, ale také nejvýše do doby dnešní v samotném okrese. V roce 2005 však základna zúčastněných rapidně klesla. Následující rok opět přinesl nárůst do téměř původní hodnoty. Od roku 2007 do roku 2012 počet přihlašovaných družstev kolísá mezi hodnotami 70 a 85.

Obrázek 14 – Situační analýza postupové soutěže okresů Pardubického kraje.

Dotazníkové šetření

Nestandardizovaný dotazník obsahuje otázky otevřené i uzavřené (vzor dotazníku v příloze č. 1). Vlastní obsah dotazníku byl vytvořen na základě seznamu odpovědí, které byly k tématu žádoucí. Snahou bylo získat odpovědi na otázky týkající se důvodu provozování a neprovozování požárního sportu. Zjistit, jaká je situace této pohybové aktivity z hlediska zajímavosti, motivace, či jak se člověk k tomuto sportu nejnáze dostane. Podle předpokládaných výsledků bylo nutné počítat s návrhem řešení dané problematiky, a proto byla součástí dotazníku také otázka týkající se volnočasového hasičského centra. Hlavním cílem však bylo zjistit možnosti a předpoklady zvýšení atraktivity požárního sportu.

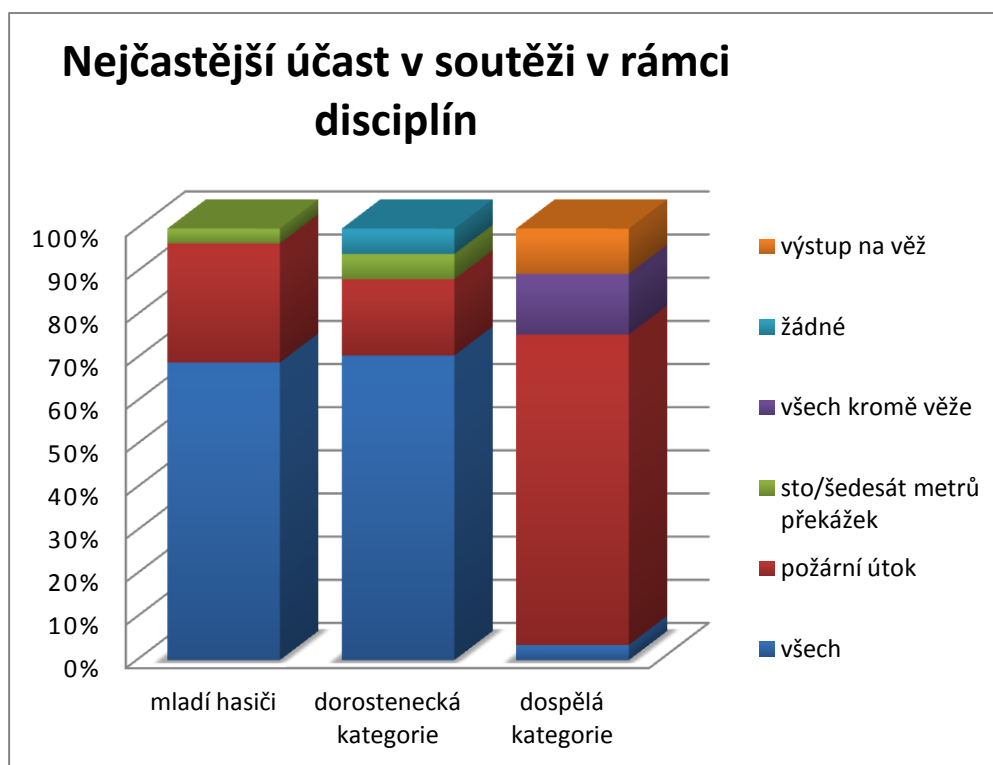
K vyhodnocení otázek bylo použito průměrné bodové ohodnocení nebo procentuální zastoupení jednotlivých možností.

Segmentace zákazníků v závěru dotazníku (příloha č. 1) vypovídá, že pohlaví ani zařazení nemá vliv na odlišnosti odpovědí jednotlivých otázek.

Věk respondentů také neovlivnil odpovědi. Nebylo zjištěno, že by například starší osoby čtyřiceti let volily odlišné odpovědi oproti respondentům nižší věkové kategorie, ať už se jednalo o druh motivace k účasti na soutěžích v požárním sportu, nebo možnosti pravděpodobného rozvoje tohoto sportu.

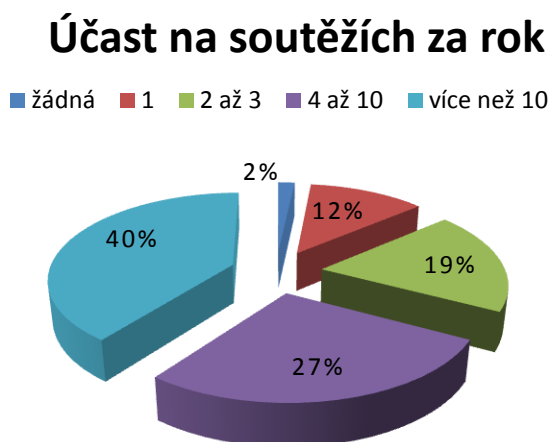
Požárnímu sportu se věnuje téměř každá organizace s protipožárním zaměřením, a to minimálně v jedné kategorii. Pouze necelá desítka organizací se požárnímu sportu nevěnuje vůbec.

Na prvním grafu (obrázek 15) je viděno, že mladší kategorie jako jsou mladí hasiči a dorost, se nejčastěji věnují všem dostupným disciplínám. Dospělá kategorie se nejčastěji účastní soutěží zabývajících se pouze jedinou disciplínou, a to požárním útokem. Tato „královská disciplína“ je v dospělé kategorii natolik oblíbená, že družstva mužů ani žen nemají potřebu věnovat svůj čas tréninkům ostatních disciplín. Požární útok je technicky náročnou disciplínou a jako jedinou, ve které hraje hlavní roli voda.

Obrázek 15 – Nejčastější účast v soutěži v rámci disciplín.

Následující graf (obrázek 16) prezentuje míru účasti na soutěžích za rok. Až 40 % respondentů navštíví za rok více než 10 soutěží. Jediné soutěže v sezóně se účastní 12 % dotazovaných. Z vlastní zkušenosti mohou říci, že se většinou jedná o první kolo postupové soutěže, která může být považována také za každoroční setkání a spolupráci sborů v jednom okrsku.

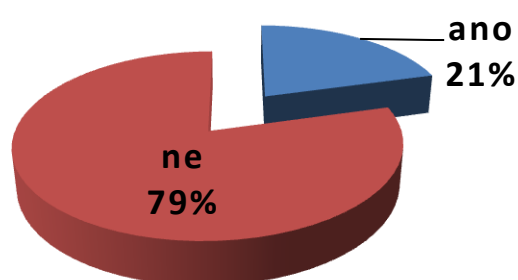

Obrázek 16 – Účast na soutěžích v požárním sportu za jeden rok.

Z grafu (obrázek 17) je zřejmé, že 79 % z výzkumného vzorku nemá vlastního sponzora. Výsledek tohoto grafu poukazuje na to, že sponzoring není v oblasti požárního sportu příliš rozšířen. V dnešní době je stále častěji možnost spatřit nápis sponzora přímo na dresu závodníků. Nejedná se však o stálou podporu, nýbrž ve většině případů o jednorázovou podporu, například na pořízení právě sportovních dresů.

Sponzorství požárního sportu není v kraji rozšířené ani mezi menšími organizacemi ani mezi většími.

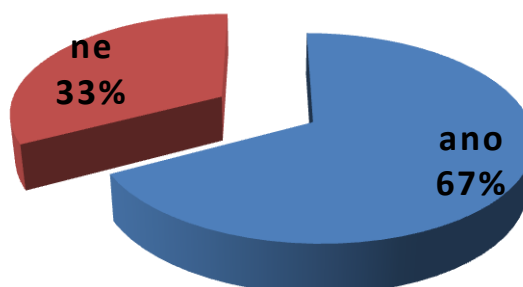
Oficiální sponzor

Obrázek 17 – Existence oficiálního sponzora organizace.

Výsledkem dalšího grafu (obrázek 18) je informace, že celých 67 % dotazovaných vlastní prostory k provozování tréninků. Požární sport je znám svou prostorovou náročností, avšak z grafu je patrné, že vlastní prostory k tréninku nemá pouze 33 % respondentů.

Vlastní prostory

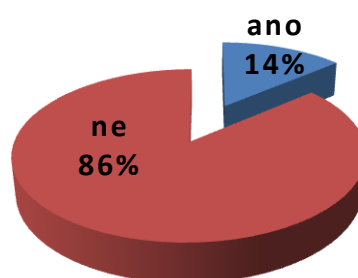

Obrázek 18 – Organizace vlastní prostory k provozování tréninků.

Následující dva grafy se zabývají možnostmi provozování požárního sportu v zimním období. První graf (obrázek 19) vypovídá, že 86 % dotazovaných organizací nemá ve svém okolí možnost provozovat požární sport v zimním období. Zbývajících 14 % respondentů odpovědělo, že jim i zimní období nabízí možnost tréninku v zimě. V těchto případech bylo uvedeno místo jeho provozování ve víceúčelových halách, sokolovnách či v prostorách kulturních domů.

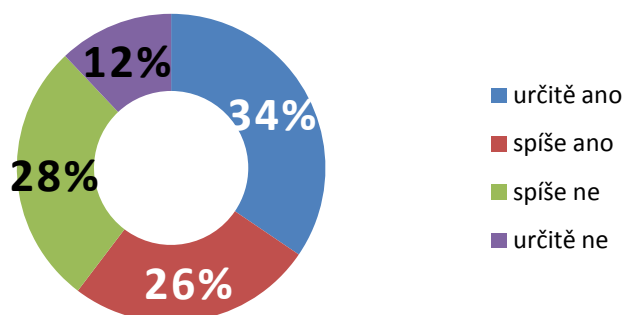
Druhý graf (obrázek 20) je věnován otázce, zdali by dotazovaní využili v zimním období možnost provozování tréninků požárního sportu v nafukovací hale. Největší část dotazovaných odpovědělo, že by tuto možnost určitě využilo. Pouhých 12 % respondentů uvedlo, že by nafukovací halu určitě nenavštívilo.

Možnost tréninku v zimním období

Obrázek 19 – Možnost provozování požárního sportu v zimním období.

Využití nafukovací haly

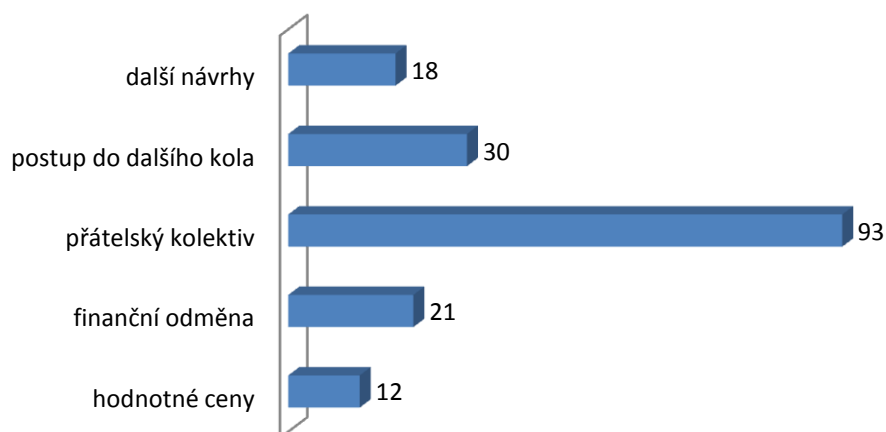

Obrázek 20 – Možnost využití nafukovací haly v zimním období.

Otázka zaměřená na motivaci k účasti v soutěži v požárním sportu je zodpovězena grafem následujícím (obrázek 21). Za nejdůležitější prvek motivace je u respondentů považován přátelský kolektiv. Přesně třetinu z první příčky zaujímá touha o postupu do dalšího kola v soutěži. Na třetím místě se umístila finanční odměna a příčku nejnižší nesou hodnotné ceny. Celkem 18 respondentů uvedlo další motivační prvky jako zábava, poznání nových lidí a zážitků, sport, odreagování se, pocit vítězství a radost.

Zajímavé je, že více než polovina dotazovaných profesionálních hasičů uvedla jako nejsilnější možný prvek motivace finanční odměnu. U ostatních organizací jednoznačně vítězí přátelský kolektiv. Finanční odměna zde byla také zmíněna, ale s vysvětlivkou, že se jedná pouze o touhu pokrýt alespoň část nákladů účasti v soutěži.

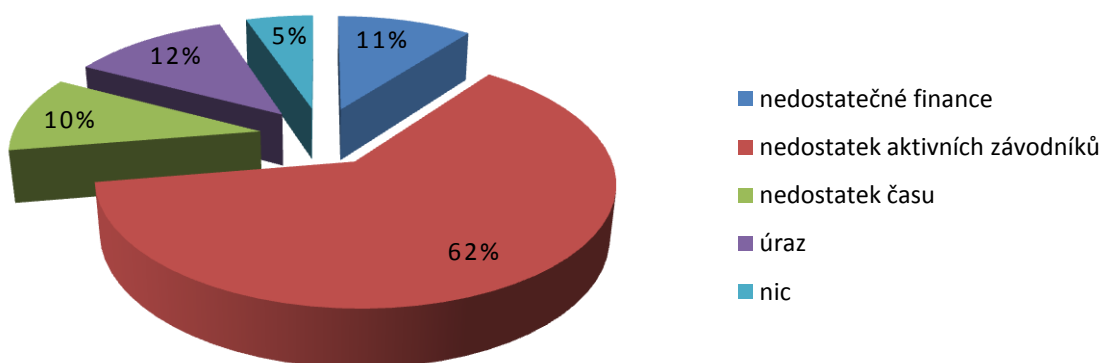
Motivace k účasti v soutěži

Obrázek 21 – Největší motivace k účasti v soutěži v požárním sportu.

Následující graf (obrázek 22) opět znázorňuje procentuální zobrazení. Vypovídá o nejčastějších důvodech neúčasti v soutěžích požárního sportu. Nejčastějším důvodem neúčasti v soutěži je nedostatek aktivních závodníků, takto odpovědělo 62 % dotazovaných. Další nejčastější příčinou je úraz (12 %), poté nedostatek financí (11 %), nedostatek času (10 %) a ostatním v soutěžení nic nebrání (5 %).

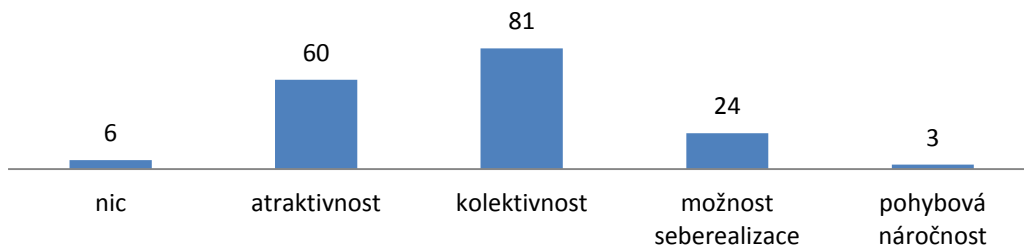
Hlavní důvod neúčasti v soutěži

Obrázek 22 – Nejčastější důvod neúčasti v soutěžích.

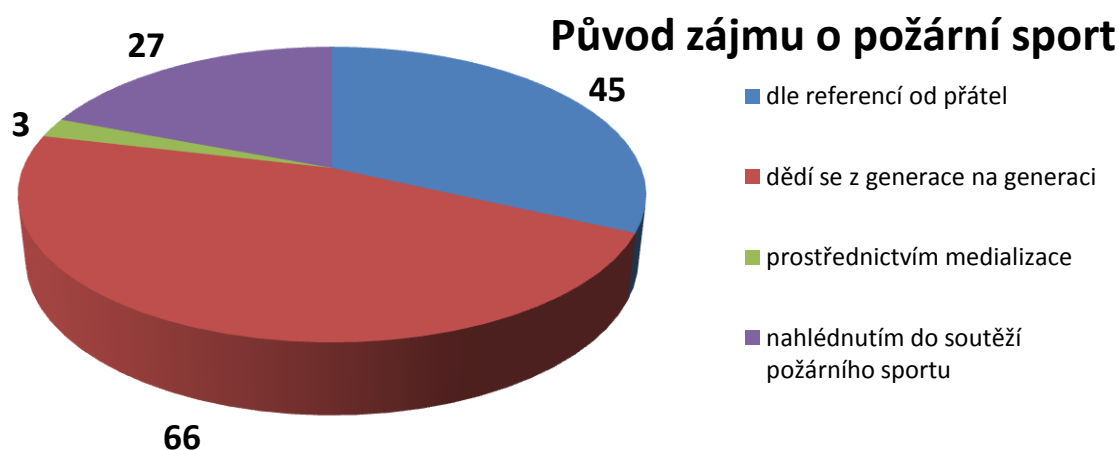
Součástí dotazníku je též otázka zabývající se tím, čím je požární sport nejzajímavější. Nejčastěji se v odpovědích na tuto otázku vyskytovala kolektivnost. Druhou příčku obsadila vlastní atraktivnost požárního sportu. Na třetí pozici byla vyzvednuta možnost seberealizace, kterou považuje za nejzajímavější 24 respondentů. Příčku nejnižší nese pohybová náročnost, a to hned za odpovědi, že nejzajímavější složkou požárního sportu není nic.

Nejzajímavější složka požárního sportu

Obrázek 23 – Nejzajímavější složka požárního sportu.

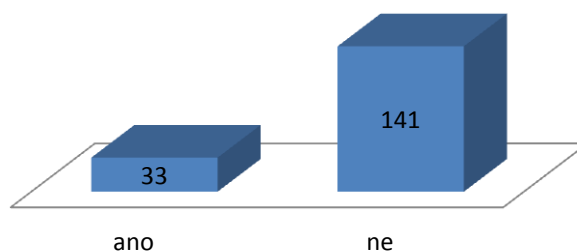
Následující graf (obrázek 24) podává přehled o tom, že k požárnímu sportu se člověk dostane nejčastěji díky tomu, že zájem o tento sport zdědí. Celkem 66 respondentů označilo odpověď, že původem zájmu o požární sport je dědění. Jestliže se rodiče věnují požárnímu sportu, je velmi pravděpodobné, že jejich děti to zdědí, a tak se zájem přenáší z generace na generaci. Druhou nejčastější příčinou zápalu do tohoto sportu jsou reference od přátel, kamarádů a známých. Nahlédnutím do soutěže se již k požárnímu sportu dostane méně lidí. Velmi důležitou položkou tohoto grafu je informace, že zájem o požární sport je jen minimálně ovlivněn prostřednictvím medializace. Dostáváme se tedy k tvrzení, že medializace požárního sportu je neefektivní z pohledu zaměřeného na zvýšení zájmu o tento sport.

Obrázek 24 – Nejčastější původ zájmu o požární sport.

Graf znázorňující mínění respondentů o dostatečnosti medializace požárního sportu je viděn na následujícím obrázku (obrázek 25). Celkový počet respondentů odpovídajících, že medializace požárního sportu je nedostatečná, čítá 141. Zbylí respondenti jsou přesvědčeni o tom, že je medializace v této oblasti dostatečná.

Medializace požárního sportu

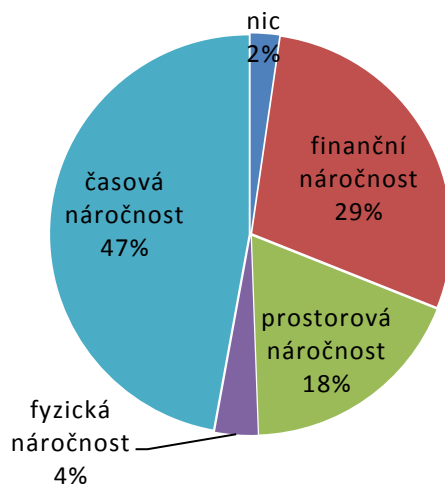

Obrázek 25 – Dostatečnost medializace požárního sportu.

Další graf (obrázek 26) znázorňuje negativní složky požárního sportu z pohledu respondentů. Družstva mají často problém se sejít, aby mohlo k tréninku dojít a navíc je potřeba vlastnímu tréninku věnovat dostatek času, aby to mělo vliv na výsledky. Hlavní příčinou tohoto výsledku je náročnost přípravy vlastního tréninku. Není tedy žádným překvapením, že 47 % dotazovaných na tuto otázku odpovědělo právě časovou náročností. 29 % respondentů označilo, za nejvíce zápornou stránku, finanční náročnost. Náklady na provozování požárního sportu jsou vysoké především v začátcích. Pořizovací ceny výstroje a výbroje nejsou levnou záležitostí a zároveň podmínkou účasti v soutěži je tyto prostředky vlastnit. Většina materiálu se navíc snadno opotřebovává. Překážky jsou nezbytnou součástí tréninku, aby bylo možné podávat ty nejlepší výsledky. Jejich náhrada improvizovanými náhražkami není vhodná, jelikož se závodník nedokáže s překážkou ztotožnit. Prostorová náročnost v grafu zaujímá 18 % a poukazuje na to, že nelze požární sport provozovat kdekoliv. Prostorové požadavky jsou náročné nejen z důvodu plošného, ale i bezpečnostního. Dalším důležitým požadavkem je přístup k vodnímu zdroji.

Při určování záporné stránky požárního sportu nebyl nalezen rozdíl v tom, zda se jedná o organizaci větší či menší.

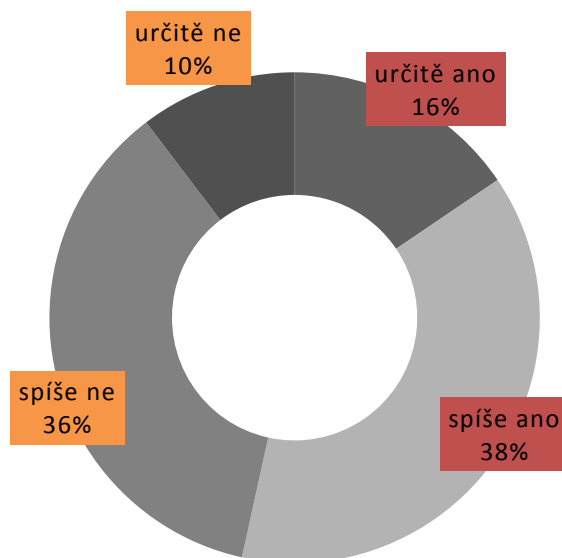
Záporná stránka požárního sportu

Obrázek 26 – Největší negativní složka požárního sportu.

V následujícím grafu je zodpovězena otázka, zda přítomnost známé osobnosti na soutěžích může pomoci rozvoji požárního sportu. Nadpoloviční většina respondentů se přiklání k odpovědi „ano“. Avšak pouze 16 % ze všech dotazovaných je přesvědčeno o tom, že přítomnost známé osobnosti v soutěži může pomoci rozvoji tohoto sportu. Oproti tomu 10 % respondentů tvrdí, že tímto způsobem cesta určitě nevede.

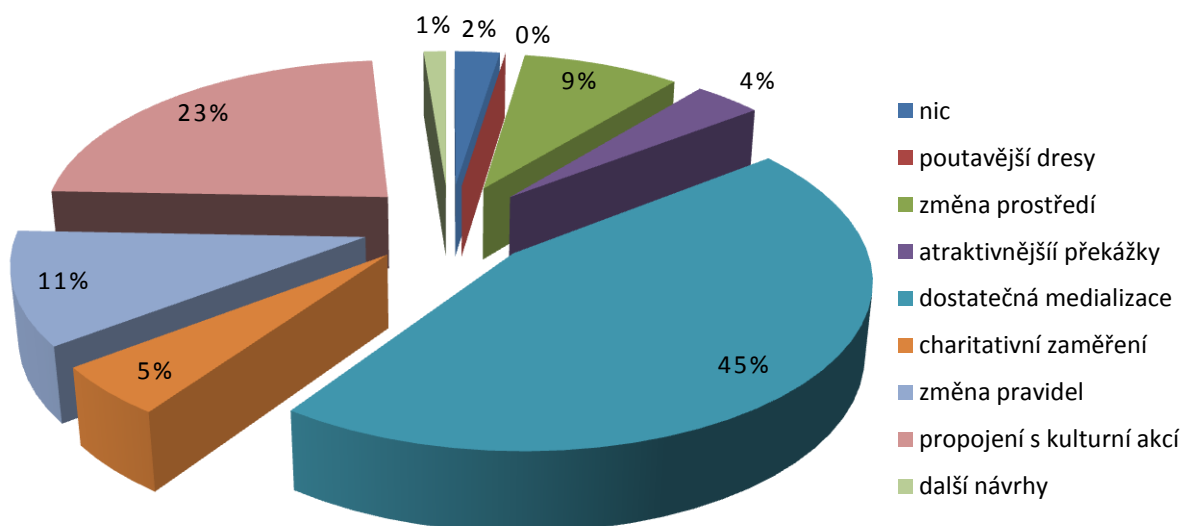
Přítomnost významné osobnosti na soutěžích

Obrázek 27 – Vliv přítomnosti významné osobnosti na rozvoj požárního sportu.

Poslední graf vyjadřuje předpokládané možnosti rozvoje požárního sportu prostřednictvím různých změn. Největší oblast zabrala již zmiňovaná problematika nedostatečné medializace, a proto by se podle 45 % odpovědí zvýšila atraktivita požárního sportu dostatečnou medializací. Druhou největší plochu grafu získal nápad s propojením soutěží požárního sportu s kulturními akcemi, kam by mohla spadat i již zmiňovaná přítomnost známé osobnosti. 11 % z celkového grafu zaujalo třetí pozici s odpovědí možného rozvoje prostřednictvím změny pravidel. Změna prostředí již vlastní pouze 9 %. Změna překážek je těsně v závěsu za možností rozvoje požárního sportu s charitativním zaměřením.

Pravděpodobnost zvýšení atraktivity požárního sportu

Obrázek 28 – Pravděpodobné možnosti zvýšení atraktivity požárního sportu.

Rozhovory s odborníky

Prostřednictvím rozhovorů s odborníky jsem se dostala k potřebným informacím. Utvrdila se v tom, co vše je potřeba do samotné práce zařadit. Získala jsem odpovědi na veškeré dotazy a nedostatky, se kterými jsem se v průběhu řešení problematiky o požárním sportu setkala.

Na základě nedostatků informací o situaci požárního sportu v Pardubickém kraji jsem se s prosbou o rozhovor obrátila na Vlastu Michalovičovou, krajskou zástupkyni a bývalou členku Výboru ČSPS, jehož činnost byla k letošnímu roku pozastavena. Na doporučení jsem uskutečnila rozhovor také s osobností Pardubického kraje, a to Andreou Hrouzkovou, nynější trenérkou reprezentace dorostenek.

Pro úplné doplnění informací jsem se rozhodla setkat také s trenérem reprezentace dobrovolných hasičů Václavem Mikyskou a Pavlem Zámečnickem neboli profesionálním hasičem a organizátorem soutěží hasičů.

Polo-strukturovaný rozhovor obsahoval tyto otázky a následné odpovědi:

Michalovičová Vlasta (držitelka 4 titulů Mistryně ČR v PS, účastnice tří hasičských Olympiád a několikanásobná vítězka různých závodů v PS, bývalá členka Výboru ČSPS)

Je v Pardubickém kraji dostatek sportovišť a zařízení pro provozování PS?

„Bohužel, dostatek sportovišť a zařízení pro provozování PS není. Hlavně pro disciplíny v běhu na 100 m s překážkami a štafeta 4x100 m s překážkami. V určitých městech či obcích, konkrétně Kamenec u Poličky má krásný hasičský areál, kde se každoročně pořádají různé soutěže od okrsků až po Český Pohár. Ale někteří trénují na louce u hasičárny či na rovných cestách. V Pardubickém kraji se postavily či rekonstruovaly atletické stadiony s tartanovou dráhou (viz. Lanškroun, Svitavy, Litomyšl atd.), ale zda je mohou využívat hasiči v rámci celoročních příprav nevím. Spíše se setkávám s ohlasy zápornými (běhat ano, ale překážky stavět ne...). Pravděpodobně by se jednalo o domluvu mezi sbory a provozovateli stadionů. Letos, v červnu, se ve Svitavách pořádá krajské kolo v PS profesionálních hasičů, dobrovolných hasičů a dorostu, takže podmínky jsou pro tuto soutěž výborné. Ale jedná se,

zda i do budoucna budou moci hasiči využít těchto tartanových drah s hasičskými překážkami umístěné na dráze. Jak už jsem se zmínila, asi do budoucna se bude jednat jen o domluvu mezi zúčastněnými stranami. Požární útok se převážně cvičí u „domovských hasičáren“ na rovném prostranství s přísunem vody. Každý sbor má již svá tréninková místa, která by určitě ráda vylepšila.“

Čím by mohl být PS zajímavější?

„Smích.....Požární sport má svá pravidla, dle kterých se závodí. Ale existují i závody, které mají i svá specifika, zajímavé doplnění disciplín, převážně v požárním útoku, pořádané pořadatelem. Na vrcholové úrovni se závodí dle pravidel. Leda, že by se vymyslely nové disciplíny.“

Zvýšila by přítomnost známé mediální osobnosti na soutěžích zájem o požární sport?

„Asi ano, pozvat na soutěž mediální osobnost. Myslím si, že by zájem vzrostl. A ještě k tomu, kdyby ta osobnost předvedla ukázkou z disciplín.“

Co říkáte na medializaci požárního sportu?“

„V současnosti medializace požárního sportu je hlavně pomocí internetu. Spousta sborů už má své stránky, na kterých zvou na své soutěže. Došlo i k tomu, že se pořádají on-line přenosy na netu z některých závodů. Např. extraliga požárního sportu či Český Pohár v běhu na 100 m s překážkami.“

Jaký by byl Váš návrh pro zvýšení atraktivity požárního sportu v kraji?“

„Sehnat finance a vybudovat sportoviště pro požární sport, jak tartanová dráha, ovál, tak i věž. A nezapomenout na dráhu na požární útok. Ve školách propagovat, co to vlastně požární sport je. Včetně ukázek jednotlivých disciplín.“

Hrouzková Andrea (trenérka reprezentace dorostenek, osobnost Pardubického kraje)

Je v Pardubickém kraji dostatek sportovišť a zařízení pro provozování PS?

„Sportovišť, která umožňují pořádání závodů a tréninků pro štafety, útoky a stovky je dost, ale vše se většinou vyjednává formou pronájmů nebo případně dohody s obcí, městem. Jen málo sborů dobrovolných hasičů v Pardubickém kraji má vlastní zázemí v podobě sportoviště, kde by šlo adekvátně trénovat. Pak tedy nastává druhý problém v podobě uskladnění překážek na pronajatém sportovišti. Pro trénink věží a v případě zimního tréninku je doslova nedostatečný počet!“

Vyskytují se v Pardubickém kraji osobnosti požárního sportu?

„Určitě ano – Mikyska, Michalovičová, Lidmila Martin (zatím ne tedy osobnost, ale do budoucna určitě), Bělský Luděk, pak osobnosti z SDH Otradov ženy.“

Čím by mohl být PS zajímavější?

„Provozováním na jiných než obvyklých místech jako třeba sjezdovka nebo náměstí.“

Zvýšila by přítomnost známé mediální osobnosti na soutěžích zájem o požární sport?

„Určitě ano. Myslím, podobně jako Jan Koller v plážovém fotbalu.“

Mikyska Václav (trenér reprezentace dobrovolných hasičů, hasič)

Jak dlouho se pohybujete v oblasti PS?

„S požárním sportem jsem začal ve 14 letech, tj. v roce 1989. Takže už je to nějaký pátek a drží mne to do dnes. Je to i o lidech kolem vás. V současnosti jsem trenérem reprezentace dobrovolných hasičů a ještě se aktivně účastním některých soutěží, jak ve výstupu na věž, tak i v běhu na 100 m s překážkami a požární útoky.“

Zpozoroval jste nějaké zásadní změny?

„Ano, změny jsou a veliké, oproti minulosti, kdy jsem začínal. Dříve se běhalo na škváře, bez treter, podmínky spíše bojové, technika ve všech disciplínách PS šla dopředu. Spousta nových možností. Pořádání kempů na zdokonalování techniky v běhu na 100 m s překážkami či ve výstupu na věž do 4. podlaží. Založení dorosteneckých reprezentací. Založení různých lig, velkých cen a českých pohárů.“

Co by podle Vás zvýšilo popularitu požárního sportu?

„Větší informovanost ve známých médiích (krátké spoty či upoutávky). V Pardubickém kraji je dost družstev od dětí, dorost až po dospělé, že by popularitu tento sport potřeboval. V každé vesničce, obci či městě najdete sbor, který má několik členů a věnují se požárnímu sportu a aby se dostal požární sport do podvědomí ostatních lidí, bylo by zapotřebí ho více medializovat a propagovat.“

Co se dá považovat za konkurenci v této oblasti?

„Požární sport se skládá z prvků atletiky, techniky překonávání překážek, týmová spolupráce, ... Konkurovat můžou mezi sebou jen jednotlivé disciplíny PS, a to útok, 100 m, štafeta 4x100 m, věž.“

Jaký je rozdíl mezi reprezentací HZS ČR a reprezentací DH?

„Reprezentace HZS ČR se skládá jen z hasičů z povolání. Podmínky pro tréninky mají na jednotlivých stanicích k dispozici. Mají taktéž soustředění. Reprezentace dobrovolných hasičů se schází jednou za měsíc na soustředění, kde se hlavně zaměřuje na odstranění chyb a hlavně sladění postů na týmových disciplínách (požární útok, štafeta 4x100 m). Reprezentace mezi sebou spolupracují. Z dobrovolné reprezentace, když se objeví talent a má celoroční úspěchy, tak si je tzv. stáhne profireprezentace.“

Jak je to s reprezentací žen v PS?

„Před olympiádou v Ostravě 2009 se poprvé zřídila reprezentace žen, která se během dvou let připravovala na olympiádu do Ostravy. Od té doby reprezentace žen není. Letos na hasičskou olympiádu jedou tři družstva žen, která se v předchozím roce umístila na Mistrovství ČR v PS na prvních třech místech a ty budou reprezentovat letos ve Francii. Letos na jaře 2013 vznikla reprezentace dorostenek, která se bude připravovat na MS juniorů a dorostu ve Svitavách 2014. Jaká bude budoucnost, to nedovedu ani odhadnout.“

Co říkáte na medializaci PS?

„Medializace požárního sportu se oproti minulosti zvedla. Dříve se o tomto sportu tolik nemluvalo, nepsalo. Od roku 2009 vysílala sportovní televize ČT4 pravidelný měsíční pořad s názvem Požární sport. Hlavní medializací v současnosti považuji internet, kde je spousta stránek zabývajících se požárním sportem, včetně přímých přenosů ze závodů.“

Pavel Zámečník (profesionální hasič, vedoucí hasičské fotbalové reprezentace, člen komise sportu Ministerstva vnitra České republiky, organizátor soutěží hasičů)

Je v Pardubickém kraji dostatek sportovišť a zařízení pro provozování PS?

„Existuje projekt pro ČR týkající se sportovního prostředí požárního sportu. Jedná se o kryté haly, které by měly být v každém okrese a měly by být také volně přístupné veřejnosti.“

Co se dá považovat za konkurenci požárního sportu?

„Požární sport ustupuje na úkor jiných modifikovaných aktivit jako je například TFA a rozhodčí si tak dělají nové zkoušky. Hrozbou požárního sportu jsou také modifikované disciplíny, kde se tvoří nová pravidla a stále více a více je to o penězích. Jedná se především o materiálové zabezpečení, kde se jednotlivé disciplíny až nebezpečně zrychlují, a to až už zužováním hadic, či neustálým posilováním strojů.“

Co říkáte na medializaci požárního sportu?

„Medializace se hlásí pouze, když se dostaví výsledky a nikoliv před tím či v průběhu dění. Není známa žádná podpora z této strany.“

6.2 Návrh řešení

V návrhu řešení byl stanoven cíl vymezit jednotlivé oblasti, ve kterých by bylo možné dosáhnout výsledků z dlouhodobého i krátkodobého hlediska. Stanovení cílů jednotlivých oblastí musí být jak dosažitelné, tak kontrolovatelné. Jednotlivé oblasti byly stanoveny na základě výsledků předcházejícího šetření. Je vycházeno z dotazníkového šetření, situační analýzy postupových soutěží a z rozhovorů s odborníky.

Tato kapitola je věnována krátkodobým i dlouhodobým marketingovým cílům. Získané informace jsou pro přehlednost shrnuty do tabulek.

Dlouhodobé hledisko stanovených cílů organizací zabývajících se požárním sportem					
činnost v oblasti požárního sportu	úspěchy na soutěžích	velká základna aktivních účastníků	reprezentace organizace a obce	kvalitní vedoucí a trenéři	schopnost konkurence
vedlejší činnost	pořádání sportovních akcí	pořádání kulturních akcí	schopnost konkurence	-	-
public relations	propagace akcí se snahou zvýšit členskou základnu	dobré vztahy s širokou veřejností	získat a udržet si dobré jméno ve světě požárního sportu	zvýšit medializaci v rozhlasovém a televizním vysílání	-
zdroje financování	spolupráce a podpora obyvatel obcí	získání sponzorů	získání dotací	-	-
prostorové zázemí	zajistit vlastní prostory k provozování PS	najít možnosti provozování PS v zimním období	zajistit vlastní prostory pro skladování	-	-

Tabulka 1 – Dlouhodobé hledisko stanovených cílů organizací zabývajících se požárním sportem.

Dle jednotlivých oblastí jsou v následujících tabulkách rozpracovány cíle z hlediska krátkodobého.

Cíle pro oblast činnosti v požárním sportu		
	cíl	způsob řešení
úspěchy na soutěžích	dostatek aktivních závodníků, kvalitní tréninková příprava	vzdělávání vedoucích a trenérů, dostatečná medializace
velká základna aktivních účastníků PS	účinná propagace, úspěchy na soutěžích	propagace v místním tisku a regionální televizi
reprezentace organizace a obce	úspěchy na celorepublikových soutěžích	kvalitní tréninková příprava, výborná atmosféra
kvalitní vedoucí a trenéři	vzdělávání v oblasti požárního sportu	aktivní účast na školeních a kurzech
schopnost konkurence	úspěchy na soutěžích	najít kvalitní tréninkové zázemí, dostatek finančních prostředků

Tabulka 2 – Stanovené cíle a způsoby řešení pro oblast činnosti v požárním sportu.

Cíle pro oblast vedlejší činnosti organizace		
	cíl	způsob řešení
pořádání sportovních akcí	zvýšit členskou základnu	propagace v místních médiích, na facebooku a prostřednictvím plakátů
pořádání kulturních akcí	získání finančních prostředků, šíření dobrého jména organizace	stanovena symbolická cena vstupného, nabídka kvalitního občerstvení a služeb za rozumné ceny
schopnost konkurence	dostatek aktivních závodníků, úspěchy na soutěžích, získání finančních prostředků z vedlejší činnosti	propagace akcí v rozhlasovém vysílání a tisku, kvalitní tréninková příprava, poskytnutí kvalitních služeb

Tabulka 3 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti vedlejší činnosti organizace.

Cíle pro oblast public relations		
	cíl	způsob řešení
propagace akcí	zvýšit členskou základnu	propagace v médiích prostřednictvím rozhlasového a televizního vysílání, tisk, webové stránky, účast mediálně známé osobnosti v roli sportovce PS
dobré vztahy s širokou veřejností	šíření dobrého jména organizace	spolupráce s ostatními organizacemi, úspěchy na soutěžích
získat a udržet si dobré jméno ve světě požárního sportu	úspěchy v oblasti požárního sportu a jejich dostatečná medializace	propagace na webových stránkách požárního sportu (Hasičská televize, Firesport), facebook
zvýšit medializaci PS	navýšit počet mediálních kanálů propagujících požární sport	krátké „spoty“ v televizním a rozhlasovém vysílání, vytvořit hasičský televizní kanál

Tabulka 4 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti public relations.

Cíle pro oblast zdroje financování		
	cíl	způsob řešení
spolupráce a podpora obyvatel obcí	získání finančních prostředků	získat veřejnou podporu v obci, například sběrem železa
vícezdrojové financování	zajistit pravidelný příjem zdrojů, získat sponzory	funkční fundraisingová strategie
získávání dotací	zajistit podporu činnosti v oblasti požárního sportu	kvalitně zpracovat žádosti o různé granty

Tabulka 5 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti finančních zdrojů.

Cíle pro oblast prostorového zázemí		
	cíl	způsob řešení
prostory k provozování PS	získat prostory k provozování PS	poskytnutí prostor členem organizace v rámci dobrých vztahů
možnosti provozování PS v zimním období	najít možnost provozování PS v zimním období	vybudování volnočasového hasičského centra (nafukovací hala)
prostory pro skladování	zajistit vlastní prostory pro skladování nářadí, náčiní a ostatních prostředků k provozování činnosti i vedlejší	najít levné skladovací prostory přístupné během celého roku, tím i mimo sezonu

Tabulka 6 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti prostorového zázemí.

Pro úplnost kapitoly byl podrobně popsán návrh dvou konkrétních řešení:

I. Návrh řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji –
volnočasové hasičské centrum

Z výzkumu vyplývá, že zvýšení atraktivity požárního sportu lze dosáhnout dostatečnou medializací a poskytnutím možnosti jeho snadné dostupnosti. Návrhem řešení dané problematiky je tedy vytvoření „volnočasového hasičského centra.“ Veřejně přístupné místo určené pro vykonávání aktivit s hasičskou tematikou ve volném čase, ať už ze zvědavosti, či v rámci tréninku. Centrum by mělo sloužit k provozování volnočasových pohybových aktivit s hasičskou tematikou, a to všem věkovým kategoriím.

Vytvořením volnočasového centra bude umožněn přístup do hasičského světa široké veřejnosti. Prostory využijí profesionální hasiči k tréninkům, ale také veřejnost, a to ať pod odborným dohledem, či nikoliv. Časový harmonogram by umožňoval využívat prvky obsažené v hasičském centru jednak dětem, jednak dospělým.

Hlavní myšlenkou vlastního volnočasového centra je poskytnutí prostor pro provozování požárního sportu, kterých je v kraji nedostatek, ale také nabídnutí možnosti nahlédnout do života požárního sportu široké veřejnosti.

Orientační plán provozovny

Volnočasové hasičské centrum zahrnuje prostory venkovní i vnitřní. Uvnitř provozovny se nachází vrátnice, sociální zařízení, půjčovna a šatny. Tyto prostory jsou napojené na budovu poskytující přístřeší pro cvičnou věž se čtyřmi podlažími. Na tuto budovu je napojena tartanová dráha, a to o délce minimálně pro disciplínu 100 m s překážkami a šířku na čtyři úseky štafety. Tato tartanová plocha poskytuje zázemí i v zimním období, a to díky nafukovací hale fungující na stejném principu jako na tenisových kurtech.

Venkovní prostředí obsahuje parkoviště, travnatou plochu pro disciplínu požárního útoku s asfaltovou plochou pro základnu. Navíc travnatou plochu s drobným přístřeškem pro možnost provozování dalších aktivit za nepříznivého počasí, například ručkování po laně nebo střelba ze vzduchovky.

Podnikatelský záměr

Pro provozování volnočasového hasičského centra by bylo nutné provozovat živnost. Patřila by sem ohlašovací živnost vázaná, a to „poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti tělesné výchovy a sportu“. K tomu by bylo určitě vhodné vlastnit živnostenské oprávnění „technicko-organizační činnosti v oblasti požární ochrany.“ Podmínky provozování živností ohlašovacích vázaných však zahrnují vysokoškolské vzdělání nebo odbornou kvalifikaci, a proto jej nemůže provozovat každý.

Určitě by neměla chybět ani živnost ohlašovací volná, a to „provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti.“ Skupina živností volných zahrnuje činnosti, pro jejichž provozování není nutné prokázat ani odbornou ani jinou způsobilost. Všeobecnými podmínkami pro provozování této živnosti je pouze způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a dosažení věku 18 let (<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/>, 2013).

Podrobný popis organizování služeb

Činnost celého centra by byla řízena časovým harmonogramem. Organizace a spolky s protipožárním zaměřením, stejně jako profesionální hasiči, si zarezervují určitý den a hodinu, kdy centrum poslouží k jejich požadovanému tréninku. Centrum poskytne zázemí za každého počasí dospělým, ale také mladým hasičům.

Prostory centra budou v dopoledních hodinách přednostně k dispozici školám a školním družinám. Možnost využití těchto prostor není omezené pouze na činnost provozování disciplín požárního sportu. Hlavním rozdílem hasičského centra je přítomnost překážek disciplín požárního sportu. Ve víceúčelových halách a tělocvičnách je nutné veškeré překážky z prostor určených k vykonávání pohybových aktivit odstranit, aby zde mohlo docházet činnosti aktivit jiných. Vytvořením přímo hasičského centra by byl částečně řešen problém časové náročnosti, jak vyplynulo z otázek dotazníkového šetření.

Nejen dospělí si budou moci vyzkoušet jednotlivé překážky disciplín požárního sportu za doprovodu proškolených instruktorů nebo trenérů. Proškolený instruktor poskytne nejen doprovod, ale i názornou ukázkou s výkladem k pravidlům a způsobům provedení jednotlivých překážek. Trenér pomůže zkušenějším sportovcům vyladit nedostatky v technice a odstranit i ty nejmenší chybičky.

Dále bude možné na objednávku zorganizovat program pro návštěvu centra dalším institucím zájímajícím se o tematiku požárního sportu, a to v rámci vytvořeného programu nebo soutěže pro školy, firmy, taktěž skupiny přátel. Vytvořením programů by došlo k propojení plnění úkolů v soutěžním duchu a projevu pohybových schopností a dovedností. Důraz by byl kladen nejen na disciplíny požárního sportu, ale i týmovou spolupráci.

Důležitou roli v centru bude hrát bezpečnost. Každý návštěvník bude povinen si před vstupem na jednotlivé překážky zajistit bezpečnostní prvky jako je přilba a vhodná sportovní obuv. Tyto a další materiál si bude možné zapůjčit přímo v prostředí areálu.

Konkrétní cíle

Představení a vyzvednutí neznámého sportu široké veřejnosti. Poskytnutí prostoru k provozování požárního sportu v rámci tréninku všem kategoriím, tedy i mládeži, ve všech ročních obdobích.

Konkurenční produkty

Na trhu se v dnešní době konkurenční produkty téměř nevyskytují. Za zmínku stojí víceúčelové haly, které však neposkytují správné zázemí. Nevýhodou požárního sportu je potřeba překážek přesných parametrů, jež mají mnohdy takové rozměry, že jsou téměř nepřenositelné bez demontáže. Časová náročnost příprav samotného tréninku by v takovém případě odradila kde jakého sportovce. Tudíž je potřeba mít jednotlivé překážky k dispozici přímo na dráze. Věnovat se při každém tréninku rozměřování úseků štafetových disciplín, je nesmyslné.

V další řadě existuje spousta víceúčelových hřišť a atletických stadionů. I tady se vyskytuje problém se zanecháváním překážek na dráze. Když už se trenérovi podaří sehnat prostory, kde je možné překážky v dráze zanechat, najdou se lidé, kteří všechnu radost zmaří krádeží. Hlavním problémem venkovních areálů je počasí. V letním období se dá běhat i v dešti, v zimě je to již skoro nemožné.

Demografická segmentace zákazníků

Demografická segmentace potenciálních zákazníků byla rozdělena do několika základních skupin. Tyto segmenty jsou dále charakterizovány a je uveden jejich vztah k možným poskytovaným službám.

- I. Příslušníci HZS ČR, členové jednotek PO, odborná učiliště
 - skupina těchto sportujících využije prostory určené k tréninku disciplín požárního sportu a vlastní tedy běžecké dráhy, v případě potřeby bude možné si zapůjčit potřebné nářadí;
- II. Občanská sdružení
 - nabídka služeb pro skupiny dospělých i mládeže zahrnuje běžecké dráhy, prostory určené k tréninku a možnost zapůjčení nářadí potřebného k provozování požárního sportu;
- III. Veřejnost ve věku 6 – 15 let
 - děti v těchto letech budou mít možnost vyzkoušet si různé disciplíny požárního sportu pod odborným dohledem, v rámci skupiny absolvovat soutěže s požární tematikou;
- IV. Veřejnost ve věku 16 – 25 let
 - dospívající veřejnost bude mít stejné možnosti jako děti, navíc nahlédne do způsobu provedení disciplín se složitějšími překážkami;
- V. Veřejnost ve věku 26 – 50 let
 - dospělým jedincům samozřejmě přístup do aktivit nabízených dětem nebude odepřen, ale předpokládá se zájem o složitější prvky centra a možnost vyzkoušet si fyzicky náročné aktivity v kůži samotného hasiče;
- VI. Veřejnost ve věku 51 a více let
 - starší populaci bude navíc nabídnuta možnost předvedení názorných ukázek vlastních disciplín.

Reklamní kampaň

Nezbytné je věnovat se reklamě, aby se volnočasové hasičské centrum dostalo do podvědomí nejen sportovcům v požárním sportu, ale také veřejnosti. V dnešní době se veřejnost pohybuje v dostatečné míře na internetu, dalo by se předpokládat, že je potřeba věnovat tomuto druhu reklamy pozornost.

Přímá reklamní kampaň bude také jistě nepostradatelná. Vytvořením reklamních prospektů a plakátů se určitě nic nezkaží. Vzhledem k nedostatečné medializaci požárního sportu se domnívám, že by bylo vhodné vytvořit televizní spot. Využití rozhlasového a televizního vysílání by mohlo přinést své ovoce.

II. Návrh řešení pro rozvoj požárního sportu v České republice, nejenom v Pardubickém kraji

Návrhem pro zvýšení atraktivity požárního sportu je tedy zvýšit medializaci požárního sportu. Pracuje se na tom prostřednictvím internetu a on-line vysílání různých soutěží. Navíc z výzkumu vyplývá, že využití mediálně známé osobnosti ku prospěchu požárního sportu není nápadem k zahoeení.

Abychom zvýšili návštevnost soutěží požárního sportu a zároveň dostali do podvědomí široké veřejnosti jeho existenci, je potřeba přijít s něčím nevšedním a neobvyklým. Významné osobnosti by tomuto problému mohly pomoci. V různých místech republiky, různé osobnosti v rolích sportovců požárního sportu. Mezi takové osobnosti bychom mohli zařadit například několikanásobného mistra světa v lezení Adama Ondru nebo desetibojaře Romana Šebrleho.

„SPLYNE DESETIBOJAŘ ROMAN ŠEBRLE NA ATLETICKÉM STADIONU I S PŘEKÁŽKAMI POŽÁRNÍHO SPORTU?“

„POVEDE SE LEZCI ADAMU ONDROVI ZDOLAT VÝSTUP NA VĚŽ LADNÝMI PAVOUČÍMI KROKY STEJNĚ JAKO NA LEZECKÉ STĚNĚ?“

Použitím trefných sloganů na plakátech a televizních upoutávkách bude vyvolána zvědavost nejen u hasičů provozujících disciplíny požárního sportu. Zájem se zvedne mimo jiné i konkrétně u lidí pohybujících se v oboru lezeckém nebo atletickém. Prostřednictvím především fanoušků sportovních osobností by mohl být navýšen zájem o požární sport. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že nejčastějším důvodem neúčasti v soutěžích je nedostatek aktivních závodníků. Touto cestou by mohl být navýšen počet zájemců o požární sport.

Druhým důvodem zapojení významných osobností do oblasti požárního sportu je upoutání pozornosti médií. Prostřednictvím reklamních spotů v televizním vysílání by mohla být informována o dané události nejširší část veřejnosti.

7. DISKUZE

Práce se zabývá problematikou požárního sportu. Hlavním cílem je provést analýzu atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji. Záměrem práce je také seznámit čtenáře s vlastním obsahem požárního sportu a vytvořit návrh řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu.

Aktivní závodník, rozhodčí a člen rady velitelů OSH ČMS Ústí nad Orlicí Josef Oliva se mi na schůzce svěřil s problémem poklesu zájmu o požární sport v postupových soutěžích. Vznikla tak otázka, jak zvýšit atraktivitu požárního sportu. Rozhodla jsem se proto zabývat touto problematikou. Jednou z metod, kterou jsem se v rámci diplomové práce zabývala, byla situační analýza postupové soutěže jednotlivých okresů Pardubického kraje. Počet zájemců o požární sport z tohoto hlediska neklesá, pouze se přesouvá na jiné kategorie. Snížil se zájem dospělých o postupové soutěže, v současné době existuje mnoho soutěží pohárových, a tedy nepostupových. Spousta družstev se raději věnuje jedné jediné disciplíně. Důvodem je nejen prostorová náročnost provozování všech disciplín, ale i finanční stránka. Na ligových nebo extraligových soutěžích se týmy zdokonalují přímo prostřednictvím soutěží, které se v sezóně konají téměř každý víkend. Oproti tomu postupová soutěž se koná jednou za rok, kdy se družstvo zúčastní prvního (okresového kola). Po dosažení platných výsledků jednotlivých disciplín se kolektiv účastní kola druhého (okresního). Z tohoto kola již postupují pouze dvě nejlepší družstva z každé kategorie. Z třetího (krajského) kola již postupují pouze ti nejlepší do kola republikového. Pokud se proto družstvu nepodaří zabodovat hnedle v prvním kole, veškerá příprava přichází nazmar.

Důvodem výběru území, na kterém jsem se rozhodla řešit danou problematiku, je místo bydliště. Pocházím z okresu Ústí nad Orlicí, avšak rozhodla jsem se zkoumat širší oblast, abych se o situaci požárního sportu dozvěděla více. Požární sport je rozšířen po celé republice. Jinou roli hraje na vesnici, jinou ve městech.

Na venkově se skoro všichni navzájem znají a často jsou si dost blízcí. Dalo by se říci, že v mnoha případech se jedná o rodinnou záležitost. Důkazem tohoto tvrzení je výsledek dotazníkového šetření, kde jsme se přesvědčili, že nejčastěji přicházejí lidé k činnosti s protipožární tematikou tím, že se zájem dědí z generace na generaci.

Profesionální hasiči přistupují k tomuto sportu jinak, než hasiči dobrovolní. Pro profesionální hasiče byla účast na okresních kolech PS povinná, to však způsobovalo nechuť k provozování sportu, jelikož byli hasiči do tohoto sportu nuceni. Dnes patří

k jejich povinností strávit určitou dobu v pracovní době provozováním pohybových aktivit. K letošnímu roku si mohou vybrat pouze ze tří možností, kam patří také požární sport. Dobrovolní hasiči „dělají“ tuto činnost dobrovolně, v tom je také zásadní rozdíl. Oproti profesionálním hasičům však nemají přístup k takovému tréninkovému zázemí.

Medializace požárního sportu se dnes dostává na jinou úroveň, než tomu bývalo v minulosti. Nejčastěji využívanou formou je však internet. Říká se, že medializaci podléhají především sporty s vysokou akcelerací a atraktivitou. Požární sport ale není sportem pomalým ani neatraktivním. Důvodem nedostatečné divácké atraktivity tohoto sportu je nedostatečná informovanost o obsahu samotného sportu. V podvědomí široké veřejnosti schází, co je obsahem požárního sportu. Na jedné ze schůzek kvůli diplomové práci, která se uskutečnila v místě konání mistrovství republiky hasičů ve fotbale, jsem se setkala s lidmi, kteří si mě díky poznámkovým deskám spletli s novinářkou. Ze zvědavosti se na mě obrátili a vznikla tak nenucená konverzace na téma medializace požárního sportu a jejich nedostatků. V současnosti se však tato situace postupně zlepšuje. Na internetu jsou stále častěji ke shlédnutí on-line vysílání různých soutěží. Jednotlivé organizace zakládají vlastní webové stránky a vznikají různé diskuze. Mezi nejznámější webové stránky patří Hasičská televize, Firesport, Požáry (Ohnisko žhavých zpráv) a Hasičský záchranný sbor ČR.

Prostory k provozování tohoto sportu se v Pardubickém kraji nacházejí, ale žádné nejsou určené přímo k požárnímu sportu s kvalitními podmínkami. V obcích vznikají drobná hřiště, která však neposkytují odpovídající zázemí pro provozování požárního sportu. Současné požadavky na přípravu a možnost provozování pohybové aktivity s požární tematikou na vyšší úrovni jsou dosti náročné. Jelikož se základna sportovců požárního sportu stále zvyšuje, bude v nejbližší době nutné tuto problematiku řešit. Počínaje mládeží až po dospělé závodníky může být nadměrně zatěžován a narušován provoz stanic HZS, pokud by se v areálech měly odehrávat veškeré tréninky požárního sportu. Sportoviště mimo areály HZS by mohla být přístupná široké veřejnosti, a to za cílem provozování i jiného než požárního sportu.

Téma požárního sportu lze rozebírat z mnoha pohledů. Díky rozhovorům s odborníky jsem získala nové poznatky, například o historii požárního sportu a bojů východu proti západu. Dozvěděla jsem se také o Světových hasičských dnech. Spolupráce s profesionálními hasiči na jedné straně a se zástupci dobrovolných organizací na straně druhé mně otevřela oči. Získala jsem informace týkající se nejen silných stránek organizací, ale také těch slabých, které se běžně skrývají pod hladinou.

Hlavním problémem organizací zaměřených na protipožární prevenci a zároveň se zabývajících požárním sportem jsou finance. Neziskové organizace si shánějí veškeré finanční prostředky samy. Například náklady na provoz činnosti, ať už s mládeží, nebo v kategorii dospělých. Problémem je také nutná potřeba četnosti výstroje i výzbroje. Hasičské soutěže se ve většině případů konají o víkendech, především v sobotu. Není výjimkou, že se v jeden den konají závody ve více kategoriích, avšak na různých místech. Pokud tedy organizace zabývající se touto pohybovou aktivitou provozuje více kategorií, je nutné vlastnit veškeré nářadí i výstroj několikrát.

Diplomová práce obsahuje teoretické informace týkající se požárního sportu, aby se čtenář v dané oblasti snadněji zorientoval. Součástí však není podrobný popis disciplín všech kategorií, které se tohoto sportu účastní. Důvodem zařazení teoretických informací o požárním sportu je vytvoření si představy o jeho obsahu.

Obsah této práce by mohl posloužit například okresním sdružením hasičů. Prostřednictvím spolupráce s jejími zástupci jsem se dozvěděla o již déle trvajícím problému. V posledních několika letech klesá zájem dospělých o účast na soutěžích požárního sportu, které zahrnují všechny jeho disciplíny. Přínosem v praxi by mohl být ať už návrh vlastního řešení, nebo studie poskytující důvody poklesu zájmu o požární sport. Vytvořením volnočasového hasičského centra by bylo odstraněno několik zjištěných nedostatků najednou. Patří sem například nemožnost trénovat v zimním období, v kvalitních podmínkách, pod odborným vedením.

K návrhu řešení by mohl posloužit také „Projekt hala“, o kterém jsem byla informována v rámci rozhovorů s odborníky. Jeho realizace však v nejbližší budoucnosti není možná z důvodu nedostatečných financí. Byla by zde však možnost skloubit jej například s návrhem využití nafukovací haly a nerealizovat v tak rozsáhlém zaměření.

8. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Cílem práce je jednak zanalyzovat atraktivitu požárního sportu v Pardubickém kraji, jednak navrhnout řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v dané oblasti.

Pro dosažení cíle bylo u organizací působících na úseku požární ochrany v Pardubickém kraji provedeno dotazníkové šetření, situační analýza postupové soutěže požárního sportu a rozhovory s odborníky jako trenér reprezentace dobrovolných hasičů nebo osobnost Pardubického kraje v požárním sportu.

Dotazníkové šetření proběhlo prostřednictvím elektronické komunikace. E-maily obsahovaly dotazníkový formulář s otázkami, jejichž obsah byl pečlivě zvážen na základě požadovaných informací problematiky požárního sportu v Pardubickém kraji. Zájem a zvědavost některých respondentů mě mile překvapila. V několika případech došlo k opakovanému navázání písemných rozhovorů týkajících se problematiky požárního sportu. Vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zpracováno grafickou formou a doplněno formou textovou.

Díky výsledkovým listinám postupových soutěží a výročním zprávám okresních sdružení hasičů mohla být provedena situační analýza hlavní soutěže požárního sportu dobrovolných hasičů. Počet přihlašovaných družstev do soutěže za posledních devět nebo deset let v jednotlivých okresech byl shrnut a graficky interpretován.

Prostřednictvím rozhovorů s odborníky byly doplněny informace nejen teoretické. Jejich zapojením do vlastní analýzy atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji došlo ke kontrole informací získaných dotazníkovým šetřením a zároveň doplnění konkrétních odpovědí vzniklých v průběhu tvorby vlastní diplomové práce.

Atraktivita požárního sportu v Pardubickém kraji by měla být více podpořena na základě dostatečné medializace. Základna aktivních účastníků požárního sportu by potřebovala rozšířit. Krátké spoty alespoň v televizním a rozhlasovém vysílání by mohly pomoci. Zvýšit zájem o to, co je obsahem požárního sportu, by na základě výzkumu mohlo být spojení mediálně známé osobnosti s rolí sportovce požárního sportu na soutěžích.

Počet organizací zabývajících se požárním sportem v jednotlivých okresech není malý, chybí ale kvalitní tréninkové zázemí především v zimním období. V Pardubickém kraji možnost provozování jednotlivých disciplín v kvalitních podmínkách, za nepříznivého zimního počasí, neexistuje. Součástí této diplomové práce je také návrh řešení dané problematiky, a to v tabulkové formě, která obsahuje návrhy týkající se

nejen propagace. Obsahem již zmíněné kapitoly týkající se návrhů řešení je také konkrétnější řešení, a to podrobnější popis vytvoření volnočasového hasičského centra.

9. SOUHRN

Diplomová práce se zabývá atraktivitou požárního sportu v Pardubickém kraji. Vlastní analýza atraktivity požárního sportu byla provedena prostřednictvím dotazníkového šetření, situační analýzy postupových soutěží a rozhovorů s odborníky.

Mezi hlavní momenty práce patří sběr dat a jejich zpracování. Spolupráce s jednotlivými zastřešujícími organizacemi jednotlivých okresů Pardubického kraje se stala nepostradatelnou součástí možností získávání zdrojů a potřebných informací.

První polovina práce se zabývá teoretickými informacemi především z oblasti požárního sportu. Důvodem zařazení těchto kapitol do diplomové práce je představení čtenáři oblasti požárního sportu a vytvoření tak představy o tom, co je jeho obsahem.

Další části práce jsou věnovány vlastní analýze a jejích výsledkům. K interpretaci výsledků bylo použito grafického znázornění a textového vyjádření. Mezi hlavními výsledky výzkumu je informace o nedostatečné medializaci požárního sportu a nedostatečných možnostech jeho provozování v kvalitních podmínkách a zimním období v rámci Pardubického kraje.

Návrh řešení je zaměřen na dostání se do podvědomí široké veřejnosti s informacemi o tom, co je obsahem požárního sportu, a to prostřednictvím dostatečné medializace požárního sportu a vytvořením volnočasového hasičského centra v Pardubickém kraji. Prostřednictvím televizního a rozhlasového vysílání je potřeba zveřejňovat krátké spoty věnující se obsahu požárního sportu. Známé osobnosti by mohly pomoci v návštěvnosti vlastních soutěží v rolích sportovců požárního sportu. Základem všeho je však reklama a medializace.

10. SUMMARY

The thesis deals with the appeal of fire sport in the Pardubice region. The analysis of the attractiveness of fire sport is carried out through questionnaires, situational analysis of rolling competitions and interviews with experts.

The main moments of the text include the data collection and their processing. The cooperation with various umbrella organizations in particular counties of the Pardubice Region has become an indispensable part of fundraising options and information needed.

The first half of the thesis deals with the theoretical information mainly from the field of fire sport. The reason for including these chapters in the thesis is to present the fire sport to readers and ideas about what does it include.

Other chapters deal with the analysis itself and its results. For the interpretation of the results the graphical presentation and the text expression was used. Among the main results of the research is the lack of media coverage of fire sport and the lack of freedom of operation in opportunities to do the sport in fine conditions even in winter in the Pardubice region.

The solution proposed is aimed at getting the subconscious to the general public with information about what is contained in fire sport, through adequate publicity and through a fire sports leisure center in the Pardubice region. Through the television and radio broadcasting it is needed to publish short spots dedicated to what does the fire sport mean. Celebrities can be useful in the competitions themselves by their cooperation as competitors. The basis is the advertising and the publicity.

11. REFERENČNÍ SEZNAM

Literatura

Čáslavová, E. (2000). Management sportu. Praha: East West Publishing Compeny a East Publishing Praha, 172 s. ISBN 80-7219-010-5

Čáslavová, E. (2009). Management a marketing sportu. Praha: Olympia, a.s., 225 s. ISBN 978-80-7376-150-9

Dovalil, J. a kol. (2002). Výkon a trénink ve sportu. Praha: Olympia. 331 s. ISBN 80-7033-760-5.

Hasičský záchranný sbor České republiky (2010). Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR - částka 17/2010 – Pravidla požárního sportu, 53 s.

Horáková, I. (1992). Marketing v současné světové praxi. Praha: Grada. 365 s. ISBN 80-85-424-83-5.

Jandourek, J. (2007). Sociologický slovník. Praha: Portál. 285s.

Kulhavý, M. (2010). Metodika plnění disciplín požárního sportu. Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 96 s. ISBN 978-80-7385-091-3.

Minarský, A. (2007). Náš požární sport: 35 mistrovství České republiky hasičů z povolání. Karlovy Vary: Český hasič, 143 s.

Ministerstvo vnitra – ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (1999). Odborná příprava jednotek požární ochrany - Požární taktika, požární útok, požární obrana. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 10 s. ISBN: 80-86111-46-6

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2011). Koncepce státní podpory sportu v České republice. 22 s.

Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (2011). Výklad pravidel požárního sportu. 8 s.

Pitts, B. G., Stotlar, D. K. (1996). Fundamentals of Sport Marketing. Morgatown: Fitness Information Technology. 290 s. ISBN 1-885693-02-8

Požár, J. (2010). Průvodce plněním odznaků odbornosti. Nové Město nad Metují: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 167 s.

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (2004). Směrnice hr Plamen. Praha, 78 s.

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (2007). Směrnice pro činnost dorostu SH ČMS. Praha, 64 s.

Sekot, A. (2003). Sport a společnost. Brno: Paido, 191 s. ISBN 80-7315-047-6

Sekot, A., Blahutková, M., Dvořáková, Š., Sebera, M. (2004). Kapitoly ze sportu. Brno: Masarykova univerzita, 200 s. ISBN 80-210-3531-5

Reichel, J. (2009). Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada Publishing, a.s., 184 s. ISBN 978-80-247-3006-6

Internetové zdroje

Akademický požární sport (2013). Retrieved 27. 5. 2013, 15:45 from the World Wide Web: http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2199:akademicke-mistrovstvi-v-poarnim-sportu--druhy-ronik-&catid=71:doasne-zpravy-v-aktulitach&Itemid=125

CTIF (2010). Retrieved 29. 5. 2013, 16:50 form the World Wide Web: <http://www.hzscr.cz/clanek/mistry-cr-v-klasickych-disciplinach-ctif-se-stali-kralovehradecti-profesionalni-hasici-mezi-zenami-kralovalo-druzstvo-z-vlcnova.aspx>

Česká hasičská jednota. (2010). Retrieved 12. 3. 2013, 14:50 from the World Wide Web: <http://www.hasickajednota.cz/co-je-chj.html>

Česká hasičská sportovní federace. (2007). Retrieved 2. 3. 2013, 16:50 from the World Wide Web: <http://www.chsf.cz/dokumenty-chsf>

Dobrovolní hasiči. (2012). Retrieved 12. 3. 2013, 16:15 from the World Wide Web: http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=2

Motorová stříkačka – přenosný agregát (2003). 19:23 from the World Wide Web: <http://zht.cz/?produkt=122&lang=cz>

Hasičský záchranný sbor. (2013). Retrieved 2. 3. 2013, 9:58 from the World Wide Web: <http://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-sport-reprezentace-hzs-cr.aspx>

Historie požárního sportu (2013). Retrieved 19. 2. 2013, 13:26 form the World Wide Web: <http://www.hasicislup.wbs.cz/Historie-pozarniho-sportu-v-CR.html>

Organizační struktura hasičského záchranného sboru. (2012). Retrieved 3. 3. 2013, 11:05 from the World Wide Web: <http://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-struktura-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

Pardubický kraj. (2013). Retrieved 29. 5. 2013, 18:08 from the World Wide Web: <http://www.pardubickykraj.cz/>

Projekt hala. (2010). Retrieved 29. 5. 2013, 17:42 from the World Wide Web: <http://www.csps.cz/index.php?menu=215>

Překážky požárního sportu. (2009). Retrieved 3. 4. 2013, 21:07 from the World Wide Web: <http://www.knezek.cz/cz/prekazky.html>

Vybrané informace k zajišťování požární ochrany na území obce. (2010). Retrieved 12. 3. 2013, 15:40 from the World Wide Web: <http://www.hzscr.cz/clanek/vybrane-informace-k-zajistovani-pozarni-ochrany-na-uzemi-obce.aspx>

Živnostenský zákon. (2013). Retrieved 13. 3. 2013, 16:53 from the World Wide Web: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/>

12. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 – Organizační struktura HZS ČR.	4
Obrázek 2 – Překážky disciplín požárního sportu.	11
Obrázek 3 – Motorová stříkačka (přenosný agregát).....	12
Obrázek 4 – Nákres požárního útoku.	13
Obrázek 5 – Nákres běhu na 100 m s překážkami.....	14
Obrázek 6 – Nákres štafety 4x100 m.....	16
Obrázek 7 – Nákres výstupu do 4. podlaží cvičné věže.	18
Obrázek 8 – Logo ČHSF.	20
Obrázek 9 – Česká republika - Pardubický kraj.	26
Obrázek 10 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Chrudim.	40
Obrázek 11 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Svitavy.	41
Obrázek 12 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Ústí nad Orlicí.	42
Obrázek 13 – Situační analýza postupové soutěže v okrese Pardubice.....	43
Obrázek 14 – Situační analýza postupové soutěže okresů Pardubického kraje.....	44
Obrázek 15 – Nejčastější účast v soutěži v rámci disciplín.	46
Obrázek 16 – Účast na soutěžích v požárním sportu za jeden rok.	46
Obrázek 17 – Existence oficiálního sponzora organizace.	47
Obrázek 18 – Organizace vlastníci prostory k provozování tréninků.....	47
Obrázek 19 – Možnost provozování požárního sportu v zimním období.....	48
Obrázek 20 – Možnost využití nafukovací haly v zimním období.	48
Obrázek 21 – Největší motivace k účasti v soutěži v požárním sportu.	49
Obrázek 22 – Nejčastější důvod neúčasti v soutěžích.	50
Obrázek 23 – Nejzajímavější složka požárního sportu.	50
Obrázek 24 – Nejčastější původ zájmu o požární sport.....	51
Obrázek 25 – Dostatečnost medializace požárního sportu.	51
Obrázek 26 – Největší negativní složka požárního sportu.....	52

Obrázek 27 – Vliv přítomnosti významné osobnosti na rozvoj požárního sportu.....	53
Obrázek 28 – Pravděpodobné možnosti zvýšení atraktivity požárního sportu.....	54

Tabulka 1 – Dlouhodobé hledisko stanovených cílů organizací zabývajících se požárním sportem.....	60
Tabulka 2 – Stanovené cíle a způsoby řešení pro oblast činnosti v požárním sportu.....	61
Tabulka 3 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti vedlejší činnosti organizace.	62
Tabulka 4 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti public relations.....	62
Tabulka 5 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti finančních zdrojů.....	63
Tabulka 6 – Stanovené cíle a způsoby řešení v oblasti prostorového zázemí.	63

13. PŘÍLOHY

Příloha 1 Dotazník

DOTAZNÍK

Podněty tohoto dotazníku poslouží k analýze a případnému návrhu řešení pro zatraktivnění požárního sportu.

Praktická část diplomové práce:

Analýza a návrh řešení pro zvýšení atraktivity požárního sportu v Pardubickém kraji.

Vytvořil: Lehká Helena

Studium: UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY
Rekreologie

*Nenechte sežehnout rozvoj požárního sportu.
„Sestříkněte“ nejistotu a příčiny vznícení požárních disciplín.*

Prosím o pravdivé zodpovězení všech otázek v tomto dotazníku, jehož podněty by měly posloužit ke „zvýšení atraktivity“ požárního sportu.

Dotazník je anonymní.

Kliknutím na šedý text „Zvolte položku,“ vyberte pomocí šipky odpověď, popřípadě dopište vlastní text, pokud se v nabídce nevyskytuje.

1. Věnuje se Váš spolek požárnímu sportu?

Zvolte položku

2. Kolik družstev se z Vaší organizace věnuje požárnímu sportu a v jakých kategoriích?

mladí hasiči

Zvolte položku

dorost

Zvolte položku

muži

Zvolte položku

ženy

Zvolte položku

3. Které disciplíny se nejčastěji účastníte v rámci soutěží?

mladí hasiči Zvolte položku
dorost Zvolte položku
dospělá kategorie Zvolte položku

4. Kolik za rok navštívíte soutěží?

Zvolte položku

5. Má Vaše organizace oficiálního sponzora požárního sportu?

☐ ano

☐ ne

6. Má Váš spolek vlastní prostory k provozování tréninků požárního sportu?

☐ ano

☐ ne

7. Je ve Vašem okolí možné provozovat požární sport v zimním období? (Pokud ano, tak kde?)

☐ ano

☐ ne

8. Využil by Váš sbor možnosti tréninku v zimním období v nafukovací hale?

☐ určitě ano

☐ spíše ano

☐ spíše ne

☐ určitě ne

9. Co by Vás nejvíce namotivovalo k účasti na soutěži v požárním sportu?

Zvolte položku

10. Jaký je nejčastější důvod neúčasti v soutěžích?

Zvolte položku

11. Čím je požární sport nejzajímavější?

Zvolte položku

12. Odkud nejčastěji přicházejí zájemci o požární sport?

Zvolte položku

13. Co je největší zápornou stránkou požárního sportu?

- ☐ nic
- ☐ finanční náročnost
- ☐ prostorová náročnost
- ☐ fyzická náročnost
- ☐ časová náročnost

14. Je medializace požárního sportu dostatečná?

☒ ano

☐ ne

15. Co by pravděpodobně nejvíce pomohlo rozvoji požárního sportu?

- ☐ nic
- ☐ změna vlastního prostředí provozování sportu
- ☐ dostatečná medializace
- ☐ změna pravidel
- ☐ poutavější dresy
- ☐ atraktivnější překážky
- ☐ charitativní zaměření
- ☐ propojení s kulturní akcí

16. Zvýšila by přítomnost známé osobnosti na soutěžích zájem o požární sport?

☒ určitě ano

☐ spíše ano

☐ spíše ne

☐ určitě ne

Organizace: Zvolte položku

Počet členů: Zvolte položku

Okres: Zvolte položku

Pohlaví:

Věk:

Zařazení:

Zvolte položku

Zvolte položku

Zvolte položku

Zvolte položku

Zdroj obrázků:
www.onlineomalovanky.cz